

TÜRKİYE'DE İLLERİN MUTLULUĞU*

Dr. Öğr. Üyesi Bayram Güneş

Munzur Üniversitesi
İktisat Bölümü

ORCID: 0000-0002-6910-1745

Arş. Gör. İsmail Taş

Munzur Üniversitesi
İktisat Bölümü

ORCID: 0000-0002-4419-747X

Dr. Öğr. Üyesi Sedat Acar

Munzur Üniversitesi
İktisat Bölümü

ORCID: 0000-0002-7429-6700

Öz

Bu çalışma, Türkiye’de bireylerin mutluluğuna etki eden faktörleri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, mümkün olduğu ölçüde geniş tutulan bir model oluşturulmuş ve bu model hem Türkiye genelinde hem de iller düzeyinde sınanmıştır. Modelde yerli literatürde içerilmeyen cinsiyete ve gelire bağlı toplumsal baskı, borçluluk, devlet hizmetlerinden memnuniyet, bireyin yakın çevresiyle ilişkilerinden duyduğu memnuniyet gibi değişkenlerin kullanılmış olması ve söz konusu modelin 81 il bazında yinelenmiş olması çalışmanın temel katkılarıdır. Çalışmamızda sıralı lojistik regresyon modeli kullanılmıştır. Model sonuçlarına göre, Türkiye’de bireylerin genel olarak benzer faktörlerden mutlu ya da mutsuz olduklarını söylemek mümkündür. Evliliğinden, işinden, sağlığından, gelirinden, sosyal hayatından ve kamusal hizmetlerden memnun olan, üniversite mezunu, yakın sosyal çevresi ile olumlu ilişkiler kuran, iyimser ve kadın bireylerin daha mutlu oldukları görülmektedir. Buna karşın evliliklerinden memnun olmayan, işsiz, borçlu, suça maruz kalan, cinsiyetinden ve gelirinden dolayı üzerinde baskı hissedilen bireylerin daha mutsuz oldukları tespit edilmiştir. Modelin illere uygulanması bir takım ek bilgiler sunmaktadır. Bu sayede, değişkenlerin istatistiksel olarak anlamlı ya da anlamsız oldukları illerin dağılımlarını, bazı durumlarda yığılmalarını izlemek mümkün olabilmektedir. Diğer taraftan, Türkiye geneli analizde bulunan örneğin pozitif bir ilişkinin il düzeyinde negatif olabileceği (ya da tersi) gözlemlenmektedir. Bu durum, analizlerin il düzeyine de genişletilmesi gerekliliğine işaret etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Mutluluk, Mutluluğun belirleyenleri, Türkiye, İBBS-3, Sıralı lojistik regresyonu

The Happiness of Cities in Turkey

Abstract

This study aims at determining factor that influence individuals’ happiness in Turkey. For this purpose, we have built a model that is as broad as possible and have tested this model both in Turkey in general and at the level of cities. The fact that the model uses such variables as social pressure depending on sex and income, indebtedness, satisfaction with government services, satisfaction with the individual’s relations with his/her close circle, which are not included in domestic literature, and the fact that it was repeated in 81 provinces are the basic contributions of the study. The study has used the ordinal logistic regression model. According to the model results, it is possible to tell whether individuals in Turkey are happy or unhappy with similar factors in general. Optimistic, female, university-graduate individuals who can have positive relations with their near social environment and who are happy from their marriage, work, health, income, social life and public services, are seen to be happier. Whereas, individuals who are not satisfied from their marriages, unemployed, indebted individuals, crime victims, individuals who feel pressure on themselves because of their sex or income are seen as more unhappy. Applying the model to cities presents some additional data. It becomes possible to observe distribution of cities where variables are statistically meaningful or not meaningful, and in some cases where they are clustered. On the other hand, we have also observed that a positive relationship in overall Turkey analysis, may be negative at city level or vice versa. This observation leads to the necessity of broadening analyses to the city level.

Keywords: Happiness, Determinants of happiness, Turkey, NUTS-3, Ordinal logit regression

* Makale geliş tarihi: 18.01.2018
Makale kabul tarihi: 04.08.2018
Erken görünüm tarihi: 20.12.2019

Türkiye’de İllerin Mutluluğu

Giriş

Bireyleri daha mutlu veya daha mutsuz eden faktörler benzer midir? Çalışmamızın konusunu bu oldukça basit gibi görünen soru oluşturmaktadır. Bu sorunun yanıtını merak eden kişi bir iktisatçı ise kuşku duymaksızın başvuracağı ilk değişken “gelir” olacaktır. Gerçekten de ülkeler ve kültürlerden bağımsız olarak bireylerin büyük bir kısmı böyle bir soruya yanıt aranırken, sağlık ve aile ile ilgili sorunlarla birlikte, ilk olarak gelir düzeylerine ilişkin bilgiler vermektedir.

Benzer biçimde, refahın ülkeler arası karşılaştırması yapılmak istendiğinde başvurulan en yaygın değişken, kişi başına düşen gelir olmaktadır. Literatürde birey için daha fazla para genellikle daha fazla mutluluk anlamına gelse de toplum söz konusu olduğunda bu ilişki bulanıklaşmaktadır. Herkesin geliri artınca herkesin mutluluğu artmamaktadır (Easterlin, 1973). Ünlü “Easterlin Paradoksu”, ABD örneği üzerinden yola çıkarak kişi başına Gayrisafi Yurt İçi Hasıla’nın (GSYH) keskin bir şekilde yükselmesine rağmen, ortalama mutluluğun zaman içinde sabit kaldığına işaret etmektedir (Easterlin, 1974;1995). Buna göre, gelir ile mutluluk arasındaki ilişki doğrusal değildir ve ilave gelirin mutluluğa katkısı gittikçe azalmaktadır. Bir kişi bir kez yoksulluk sınırının ya da geçimlik düzeyin üzerine çıktığında, artan refahın ana kaynağını gelirinden çok, dostlarının ve iyi bir aile yaşamının belirlediği savunulmuştur (Lane, 2000; Frey and Stutzer 2002). Eğer bu iddia doğruysa¹, en azından gelişmiş ülkeler için temel iktisat politikası hedefi, iktisadi büyümeden çok, mutluluk için gerekli şartlar kümesini oluşturan yaşam memnuniyetinin artırılması olmalıdır (Oswald, 1997; Layard, 2005).

Yapılan uygulamalı çalışmalar, belli bir zamanda, kişi başına düşen gelirin yüksek olduğu ülkelerde gözlenen ortalama mutluluk düzeyinin, kişi başına

1 Büyük örnekler kullanan “mutluluk makro iktisadı” ile ilgili ayrıntılı çalışmalar, mutluluğun GSYH, GSYH büyümesi ve enflasyon gibi makroekonomik değişkenlerle birlikte hareket ettiğini göstermiştir (Di Tella et al., 2003; Helliwell, 2003; Alesina et al., 2004; Leigh and Wolfers, 2006). Zaman içinde gelirin artmasıyla ülkelerdeki mutluluk düzeyinin arttığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Veenhoven ve Dumludağ, 2015).

düşen gelirin düşük olduğu ülkelerde gözlenen ortalama mutluluk düzeyinden yüksek çıktığını göstermiştir. Ülkelerarası bu ilişki, bir ülke içindeki gelir grupları açısından da geçerlidir: Belli bir zamanda bir ülkedeki yüksek gelirli kişilerin ortalama mutluluk düzeyi, düşük gelirli kişilerin ortalama mutluluk düzeyinden yüksektir. Bu bulgu ile Easterlin'in (1995) çalışmasında ifade edilen bulgu arasında bir tutarsızlık olmadığı vurgulanmalıdır. Nitekim biri “*zamanın belli bir anında gelir ve mutluluk arasındaki ilişkiye*” odaklanmış iken diğeri “*zaman içinde bir toplumun gelirindeki artışın o toplumun ortalama mutluluğunu arttırıp arttırmayacağına*” odaklanmıştır.

İktisadi faaliyetlerin parasal büyüklüğünün (GSYH) kişi başına düşen kısmındaki artış, her ne kadar refahın maddi, nesnel ve ölçülebilir boyutlarına olumlu katkı sağlama potansiyeli taşısa da öznel kısımlarını ölçmekte oldukça yetersiz kalmaktadır. İktisat biliminin temel ilgi alanı, bireylerin refahı, esenliği, iyi olma hali ise bunu ölçerken, paranın satın almakta yetersiz kalacağı bazı değişkenlerin de hesaba katılması gerekmektedir. Bu bağlamda refah düzeyini daha iyi ölçmek için 1970'li yıllardan itibaren gittikçe artan ölçüde, kişi başına gelir ile birlikte, yaşam memnuniyeti, yaşam süresi, eğitim süresi, çevre kalitesi, bilgiye erişim, sağlık, güvenlik, siyasal katılım, iş ve boş zaman gibi kriterler de dikkate alınmaktadır. Bazı eksiklikler taşısa da İnsani Kalkınma Endeksi (HDI), Fiziksel Yaşam Kalitesi Endeksi (PQLI), Sosyal Gelişim Endeksi (SPI), Mutlu Gezegen Endeksi (HPI), Daha İyi Yaşam Endeksi (BLI), Gayrisafı Ulusal Mutluluk Endeksi (GNH) gibi endeksler bu çabaların ürünü olarak ortaya çıkmaktadır.

İyi oluş, esenlik, mutluluk ve yaşam memnuniyeti gibi kavramlar tanımlanırken ölçülebilir, nesnel büyüklüklerden çok öznel değerlendirmeler esas alınmaktadır. Bu bağlamda maddi olmayan yoksunlukların güdümündeki mutluluk olgusu psikolojinin ardından günümüzde iktisat, felsefe, sosyoloji ve tıp gibi farklı disiplinlerden araştırmacıların ilgi alanına girmiştir. Mutluluk çalışmalarının söz konusu disiplinler arası niteliği, mutluluk olgusunun çok boyutlu yapısından ileri gelmektedir. Bireylerin mutluluk/mutsuzluk düzeyleri; gelir/servet, çalışma koşulları, cinsiyet, ailevi durum, sağlık, eğitim, yerel ve merkezi ekonomik/sosyal/politik koşullar gibi birçok mikro ve makro değişkenin etkisi altındadır.

Mutluluğun nedenlerini inceleyen literatür 1990'lı yılların ortalarından itibaren geometrik olarak artmış ve geniş bir “mutluluk iktisadi” külliyatı meydana gelmiştir (Kahneman ve Krueger, 2006; Veenhoven, 2012; Stutzer and Frey, 2012). Literatürde incelenen potansiyel belirleyiciler; gelir (mutlak gelir, görelî gelir ve beklenen gelir), kişisel özellikler (yaş, cinsiyet, etnisite ve kişilik), sosyo-ekonomik özellikler (eğitim, sağlık, işsizlik ve yapılan işin türü), istihdam ve günlük etkinlikler (çalışma saatleri, işe gidiş-geliş, gönüllü bakım hizmeti, egzersiz yapmak ve dini faaliyetler), tutum ve inançlar (güven, din ve siyasi

görüş), ilişkiler (evlilik ve dostluk, çocuk sahibi olma, aileyi ve arkadaşları görme) ve yaşadığımız daha geniş ekonomik, sosyal ve siyasal çevre ile ilgili faktörler (gelir eşitsizliği, işsizlik oranı, enflasyon, sosyal güvenlik sistemi, demokrasi derecesi, iklim ve doğal çevre, güvenlik ve kentleşme) olarak sıralanmaktadır (Caner, 2016; 363).

Bu çalışma da refahın nesnel ölçütlerinin yanında bireylerin kendi hayatlarına ilişkin öznel değerlendirmelerini de dikkate alan bir yaklaşımı benimsemektedir. Çalışmada yerli literatürde sıklıkla kullanılan değişkenlerin yanında cinsiyete bağlı toplumsal baskı, gelire bağlı toplumsal baskı, borçluluk durumu, bireyin devlet hizmetlerinden memnuniyeti ve bireyin yakın çevresiyle ilişkilerinden duyduğu memnuniyeti gibi bazı yeni değişkenler de kullanılmıştır.

Çalışmamızda, ilk olarak analizde kullanılan veri setindeki değişkenler tanımlanarak ilgili betimleyici istatistikler sunulacaktır. İkinci olarak, ekonometrik yöntem ve modele ilişkin bilgiler verilecektir. Türkiye geneli analiz sonuçları ampirik literatürle karşılaştırmalı olarak sunulduktan sonra il düzeyindeki sonuçlar rapor edilecektir. Sonuç bölümünde ise çalışmanın temel bulguları özetlenecek, katkı ve kısıtlarına dair bir tartışma yürütülecektir.

1. Veri Seti ve Yöntem

1.1. Veri Seti

Çalışmada Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2013 yılı Yaşam Memnuniyeti Araştırması Mikro Veri Seti kullanılmıştır.² Veri seti, Türkiye'de yaşayan 18 yaş ve üzerindeki 196.203 hanehalkı ferdi kapsamaktadır. Araştırma anketi; bireylerin öznel mutluluk düzeyleri, temel konulardaki memnuniyetleri (gelir, sağlık, sosyal çevre, çalışma hayatı, eğitim, yerel ve merkezi kamu hizmetleri vb.), kişisel ilgileri, beklentileri ve diğer demografik durumlarını ölçmeye dönük soruları içermektedir.

Bireylerin mutluluk düzeyleri “yaşamınızı bir bütün olarak düşündüğünüzde ne kadar mutlusunuz?” biçimindeki bir soru ile ölçülmüştür. Cevapların beşli bir ölçekle çok mutlu, mutlu, orta, mutsuz ve çok mutsuz olarak derlendiği anket sonuçlarına göre, Türkiye genelinde mutlu (çok mutlu veya mutlu), orta düzeyde mutlu ve mutsuz (çok mutsuz ve mutsuz) olan bireylerin oranı sırasıyla %59, %30,2 ve %10,8 olmuştur. Türkiye'de beşli ölçeğe göre mutluluk ortalaması 3,55'dir. İller itibarıyla ortalamalara bakıldığında mutluluk düzeyi en yüksek olan ilk beş il sırasıyla Sinop, Çankırı, Bayburt, Kırıkkale ve

2 TÜİK'in Yaşam Memnuniyeti konusunda il düzeyinde yayınladığı ilk ve tek veri setinin 2013 yılına ait olması sebebiyle daha güncel veri kullanımı mümkün olmamıştır.

Bolu olurken, mutluluk düzeyi en düşük olan ilk beş il ise sırasıyla Tunceli, Diyarbakır, Osmaniye, Mardin ve Şanlıurfa olmuştur. Şekil 1'e bakıldığında, Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu bölgeleri ile Ege ve Akdeniz kıyı kentlerinde mutluluk düzeyinin daha düşük olduğu görülmektedir (koyu renkler daha yüksek mutluluğu ifade etmektedir).

Şekil 1: Türkiye'de İllere Göre Mutluluk Düzeyleri

Çalışmada kullanılacak değişkenler ve betimleyici istatistikler Tablo 1'de sunulmuştur. Cinsiyet değişkeninden ayrı olarak bireyin cinsiyetinden dolayı üzerinde hissettiği toplumsal baskının derecesini ölçen bir değişken de kullanılmıştır. Mutlulukla U biçimli olası ilişkinin varlığını test etmek amacıyla yaş ve yaş-kare değişkenleri birlikte kullanılmıştır. Eğitim değişkeni üniversite mezunu olanlar ve olmayanlar şeklinde sınıflandırılmıştır. Medeni duruma ilişkin bekar, dul (eşi ölmüş veya boşanmış) ve evli olanlar şeklinde üç durum tanımlanmıştır. Evli olanlar ise kendi içlerinde evliliklerinden memnun olmayanlar, nötr ve memnun olanlar biçiminde sınıflandırılmış, böylece beş maddeli bir kategorik değişken oluşturulmuştur. İstihdam için de benzer bir yöntem kullanılmıştır. İstihdam değişkeni işsiz, işgücünde olmayan ve çalışanlardan (işinden memnun değil, nötr ve memnun) oluşmaktadır.³

3 Medeni durum ve istihdam değişkenlerine ilişkin sınıflandırma için bkz. Eren ve Aşıcı (2016). Anket sorularını kullanarak tanımladığımız istihdam, işsizlik ve işgücü kategorilerine ilişkin verilerin resmi tanımlamalar ile birebir örtüşmediği, sadece paralellik taşıdığı göz önüne alınmalıdır. Örneğin, işsiz olma koşulu resmi tanımlarda bir aylık bir süreyi kapsarken, yaşam memnuniyeti anketinde bu süre bir hafta ile sınırlanmıştır.

Tablo 1: Betimleyici İstatistikler (Yüzde)

Değişkenler	Tanımlar	Yüzde veya Ortalama
Mutluluk		
	Çok mutsuz	2,6
	Mutsuz	8,2
	Orta	30,2
	Mutlu	49,5
Cinsiyet	Çok mutlu	9,6
	Kadın	50,7
	Erkek (ref.)	49,3
Cinsiyet-baskı		
	Hiçbir zaman	93,4
	Bazen	4,1
	Sıklıkla	2,0
	Her zaman	0,5
Yaş		42,0 (ort.) min: 18 max: 99
Eğitim		
	Mezun	13,8
	Mezun değil (ref.)	86,2
Medeni durum		
	Bekar (ref.)	20,4
	Dul	8,6
	Evli ve memnun değil	1,4
	Evli ve nötr	3,0
	Evli ve memnun	66,6
İstihdam		
	İşsiz (ref.)	5,9
	İşgücünde olmayan	55,6
	Çalışan ve memnun değil	4,3
	Çalışan ve nötr	3,9
	Çalışan ve memnun	30,3
Gelirden memnuniyet		
	Hiç memnun değil	7,0
	Memnun değil	29,0
	Orta	20,1

	Memnun	42,0
	Çok memnun	1,9
Gelir-Baskı		
	Hiçbir zaman	95,7
	Bazen	2,7
	Sıklıkla	1,1
	Her zaman	0,4
Borçlanma		
	Evet	38,6
	Hayır (ref.)	61,4
Umut		
	Hiç umutlu değil	6,3
	Umutlu değil	16,7
	Umutlu	70,5
	Çok umutlu	6,5
Sağlıktan memnuniyet		
	Hiç memnun değil	2,0
	Memnun değil	12,2
	Orta	13,6
	Memnun	64,8
	Çok memnun	7,3
Sosyal hayattan memnuniyet		
	Hiç memnun değil	4,1
	Memnun değil	24,7
	Orta	17,6
	Memnun	51,2
	Çok memnun	2,5
Devlet hizmetlerinden memnuniyet		14,6 (ort.) min:4 max: 20
Yakın çevreden memnuniyet		11,7 (ort.) min:3 max:15
Suçta maruz kalma		
	Evet	4,5
	Hayır (ref.)	95,5

Bireylerin ekonomik yeterlilikleri için hane halkı gelirlerinden memnuniyet düzeyleri kullanılmış, mutluluk düzeylerini etkileyebilecekleri düşünülerek gelir düzeylerinden dolayı hissettikleri toplumsal baskı ve borçluluk durumlarını gösteren değişkenler de kullanılmıştır. Bireyin kendi geleceğine dair iyimserliği, sağlığından, sosyal hayatından, yakın çevresi ile kurduğu ilişkilerden ve devlet hizmetlerinden duyduğu memnuniyet ile herhangi bir suçta maruz kalıp

kalmadığı da dikkate alınan diğer değişkenlerdir. Bireyin yakın çevresi akraba, arkadaş ve komşularını, devlet hizmetleri ise ulaşım, eğitim, sağlık ve asayiş hizmetlerini kapsamaktadır. Suç değişkeni kapkaç, gasp, darp, tehdit, cinsel saldırı, dolandırıcılık ve diğer suç biçimlerinden an az birine maruz kalanlar veya kalmayanlar biçiminde ayrılmıştır.

1.2. Yöntem

Çalışmamızda, bireylerin mutluluk düzeylerini belirleyen faktörlerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Yaşam Memnuniyeti Araştırması'nda bireylerin mutluluk düzeylerini ölçen ve bağımlı değişkenimizi oluşturan sorunun ölçüğü göz önüne alınarak "sıralı lojistik regresyon" analizi kullanılmıştır. Bağımlı değişkene ilişkin yanıt kategorilerinin sıralı bir yapıda ve ikiden fazla kategori bulundurması durumunda sıralı lojistik regresyon analizinin kullanılması uygun olmaktadır. İkili lojistik regresyon analizinin genişletilmiş bir biçimi olarak düşünülebilecek sıralı analizde, bağımlı değişken için çeşitli gerçekleşme (success) olasılıkları tanımlanmaktadır. Burada tanımlanan kümülatif gerçekleşme olasılıklarının sayısı, yanıt kategorilerinin sayısının bir eksiği kadar olmaktadır (O'Connell, 2006). Modelimizde bağımlı değişken için çok mutsuz (1), mutsuz (2), orta (3), mutlu (4) ve çok mutlu (5) biçiminde beş adet kategori kullanıldığından dört adet ikili kümülatif göreceli olasılık (*odds*) söz konusudur.⁴ Kümülatif göreceli olasılıkların logaritmik dönüşümü aşağıdaki şekilde formüle edilebilir (bkz. Agresti, 2007):

$$\text{Logit}[P(Y \leq j)] = \log \left[\frac{P(Y \leq j)}{1 - P(Y \leq j)} \right] \quad j = 1, \dots, J - 1 \quad (1)$$

Yukarıdaki kümülatif göreceli olasılıklar analizinde j yanıt kategorisini ve J kategori sayısını göstermek üzere, $J - 1$ kadar tahmin yapılabilmektedir. Bu durumda, model şu şekilde kurulmaktadır.

$$\text{Logit}[P(Y \leq j)] = a_j - \beta_1 x_1 - \beta_2 x_2 - \dots - \beta_n x_n \quad (2)$$

Modelde a_j eşik değerleri, β katsayıları (eğim) ise bağımsız değişkenlerin bir j ya da altındaki yanıt kategorisinin göreceli olasılığına etkisini göstermektedir. Bir başka deyişle, j ya da altındaki yanıt kategorilerinin j 'nin üstündeki kategorilere karşı göreceli olasılığını vermektedir. Modelde, bağımsız

4 Lojistik regresyonda, olasılıklar (*probability*) göreceli olasılıklara (*odds*), göreceli olasılıklar ise doğal logaritmaları alınarak lojit değerlere dönüştürülür (O'Connell, 2006: 19). Modelimizde kümülatif göreceli olasılıklar 1'e karşı 2-5, 1-2'ye karşı 3-5, 1-3'e karşı 4-5 ve 1-4'e karşı 5 şeklinde tanımlanmıştır.

değişken katsayılarına negatif işaret atanması yorumlama açısından kolaylık sağlamaktadır. Zira, modele göre pozitif eğim parametreleri (β), bağımsız değişkende bir artış olduğunda daha yüksek bir bağımlı değişken kategorisine düşme ihtimalini arttırmaktadır.⁵ Diğer taraftan, β katsayılarının üstel dönüşümü yardımıyla göreceli olasılık oranları (*odds ratios*) hesaplanarak, bağımsız değişken kategorileri arasında karşılaştırma yapılması kolaylaşmaktadır.

Mutluluğun belirleyenlerine ilişkin bu kapsamda kullanacağımız sıralı lojistik modeli önceki bölümde yer verdiğimiz 15 adet açıklayıcı değişken içermektedir. Cinsiyet, eğitim, medeni durum, istihdam, borçlanma ve suça maruz kalma değişkenleri kategorik olarak düzenlenmiş, bunlara ilişkin referans kategoriler Tablo 1'de belirtilmiştir. Çalışmamızda kullandığımız model öncelikle Türkiye geneli için sınıanmış, sonrasında ise 81 il için yinelenmiştir. Sıralı lojistik regresyon analizi için SPSS 24 paket programı kullanılmıştır. Sonuçların haritalandırılması için ArcGIS 10.5 programından faydalanılmıştır.

2. Bulgular

2.1. Türkiye Geneli Bulgular

Modelde temel demografik değişkenlere göz atıldığında (Tablo 2) kadınların erkeklerden daha mutlu olduğu görülmektedir.⁶ Önceki çalışmaların birçoğu da kadınların görece olarak daha mutlu olduklarını göstermiştir (bkz. Di Cesare and Amori, 2006; Graham and Chattopadhyay, 2012; Selim, 2008, Caner, 2016). Cinsiyetinden dolayı toplumsal baskıya uğrayan bireylerin mutluluk düzeylerinde, çok kuvvetli olmamakla birlikte, bir düşme ortaya çıkmaktadır. Ham veriler, cinsiyetinden dolayı sıklıkla ya da her zaman baskıya uğrayan bireylerin %71 gibi bir oranla kadınlar olduğunu göstermektedir. Ancak, TÜİK anketindeki cinsiyet tanımlarının katılığı ve farklı sorularla tamamlanma ihtiyacı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu sayede, baskıya uğradığını söyleyen bireyler içerisindeki %29'luk bir erkek nüfusunun heterojen yapısı daha sağlıklı bir şekilde analiz edilebilecektir.⁷

5 Model tahmini için kullandığımız SPSS programına ait SPSS PLUM prosedürü (*polytomous universal model*) yukarıdaki model formunu esas almaktadır (bkz. Liu, 2009).

6 Modelde pozitif β katsayıları birden büyük, negatif β katsayıları ise birden küçük göreceli olasılık oranlarına (*odds ratios-OR*) karşılık gelmektedir. Sonuçlar dikkate alındığında, kadınların daha yüksek bir mutluluk kategorisinde bulunmaları olasılığının (*odds*), erkeklerinkinin 1,347 katı olduğu söylenebilir. Çalışmamızda analiz bulguları β katsayıları temel alınarak yorumlanmıştır.

7 Mutluluk özelinde cinsiyet tanımlarını daha esnek bir biçimde ele alan bir çalışma için bkz. Chen and van Ours, 2017.

Bireyin yaşı ile mutluluk düzeyi arasında negatif bir ilişki olmakla birlikte, yaş değişkeninin ikinci derece formu da dikkate alındığında ilişkinin literatüre paralel bir şekilde esasen U biçimli bir yapıda olduğu görülmektedir (bkz. Frijtersa and Beatonb, 2012; Gerdtham and Johannesson, 2001, Dumludağ vd., 2015, Eren ve Aşıcı, 2016). Genç yaşlarda daha yüksek olan mutluluk düzeyinin orta yaşlara doğru azaldığı, özellikle 45-55 yaş aralığında oldukça düşük seviyelerde seyrettiği görülmektedir. Sonraki yaşlarda mutluluk düzeyinde ılımlı bir artış görülmekte, ancak seksenli yaşlardan sonra pozitif ilişkide bir düzensizleşme ortaya çıkmaktadır.

TÜİK'in eğitim sorusunu sınıflandırma biçimi analiz için kullanışlı bulunmadığından, değişkenin üniversite mezunu olanlar ve olmayanlar şeklinde toplulaştırılması tercih edilmiştir. Böyle bir ayrıma gidilmesinin sebebi, üniversite mezunu olmak ile olmamak arasındaki niteliksel farkın örneğin ortaokul mezunu ile lise mezunu olmak arasındaki niteliksel farktan daha belirgin olacağı şeklindeki beklentimizdir. Sonuçlar, üniversite mezunu bireylerin mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir (bkz. Gerdtham ve Johannesson, 2001; Frey ve Stutzer, 2000). Ancak, literatürde eğitim derecesi ile mutluluk arasında doğrusal olmayan ilişki kuran çalışmalar da bulunmaktadır (bkz. Hartog ve Oosterbeek, 1998).

Mutluluk yazınında sıklıkla evli bireylerin bekarlara göre daha yüksek bir mutluluk düzeyine sahip oldukları rapor edilmektedir (bkz. Slutzer ve Frey, 2006; Cesare and Amori, 2006; Alesina vd., 2004; Selim, 2008). Ancak, sonuçlarımız evli olmanın tek başına mutluluğu sağlamadığını göstermektedir. Bilakis, evliliğinden memnun olmayanların bekarlara göre ciddi ölçüde daha mutsuz oldukları ortaya çıkmaktadır. Evlilik ilişkilerinden memnun olanların çok daha mutlu oldukları görülmektedir. Dul olmakla bekar olmak arasında ise mutluluk açısından anlamlı bir farklılık yoktur (bkz. Eren ve Aşıcı, 2016).

Modelimizde literatüre paralel bir biçimde, çalışan bireylerin işsiz olanlara göre daha mutlu olduğu saptanmıştır (bkz. Frey and Stutzer, 2002; Clark ve Oswald, 1994; Florida vd., 2011; Selim, 2008; Caner, 2016). Bununla birlikte, kişinin çalıştığı işten memnuniyeti de önemli bir belirleyici olmaktadır. Çalışma memnuniyeti arttıkça bireylerin mutluluk düzeylerinde belirgin bir artışın ortaya çıktığı görülmektedir (bkz. Eren ve Aşıcı, 2016). İşgücünde olmayanlar ise işsizlere göre daha mutludurlar. İşgücünde olmamanın iradi bir durum olmasına karşın, iş arama sürecinin bireyde özsaygı kaybı ve başarısızlık hissi gibi yıpratıcı etkilere yol açması bu sonuçları makul kılmaktadır (bkz. Van der Meer, 2015).

Mutluluk literatürünün en temel araştırma konularından biri olan gelir ve mutluluk arasındaki aynı yönlü ilişki analiz sonuçlarımızda da gözlenmiştir (bkz. Easterlin, 1974; Easterlin, 1995; Easterlin vd., 2010; Clark et. al. 2008; Oswald, 1997; Mc Bride, 2001; Selim, 2008; Bülbül ve Giray, 2011; Çirkin ve Göksel,

2016; Eren ve Aşıcı, 2016; Dumlucağ, 2013; Caner, 2016). Bireyin gelirinden memnuniyet düzeyi arttıkça mutluluk düzeyi de artmaktadır. Bunun yanında, gelir düzeyinden dolayı üzerinde toplumsal baskı hissedilen bireylerin mutluluk düzeylerinde bir azalma yaşandığı görülmektedir. Anket verileri, sıklıkla ya da her zaman gelir düzeyinden dolayı toplumsal baskı gören bireylerin %53'ünün en düşük gelir grubuna dahil olduklarını göstermektedir. Diğer taraftan son bir yıl içerisinde borçlandığını belirten kişilerin daha mutsuz oldukları gözlenmiştir (bkz. Brown vd. 2005). Ancak, bu değişkene ilişkin soru, kapsadığı süre itibarıyla borç-mutluluk ilişkisini tam olarak ortaya çıkarmak konusunda yetersizdir. Zira, kişi son bir yıl içerisinde borçlanmamış olsa bile önceki dönemlerden bir borç yükü taşıyor olabilir. Bunun yanında, borcun kendisi bir mutsuzluk kaynağı olarak düşünülme zorunda değildir. Çünkü, ödenebilir yapıdaki bir borcun bireyin mutluluk düzeyini arttırması da mümkün olabilir. Dolayısıyla, borçluluk durumunu daha detaylı bir şekilde ortaya koyan sorulara ihtiyaç olduğu söylenmelidir.

Bireyin kendi geleceğine dair umudu, bir başka deyişle iyimser beklentileri mutluluk düzeyini önemli ölçüde arttırmaktadır (Soukiazis and Ramos, 2016; Eren ve Aşıcı, 2016). Bununla birlikte, geleceğe dair olumlu beklentilerin bireyin mevcut yaşam memnuniyetinden etkilenebileceği, dolayısıyla umut düzeyi ile mutluluk arasındaki nedenselliğin tersi bir biçimde de kurulabileceği göz önüne alınmalıdır. Bir başka deyişle, umutlu insanların daha mutlu oldukları, mutlu insanların da kendi geleceklerine dair daha iyimser beklentiler içerisinde olabilecekleri söylenebilir.

Sağlıklı bireylerde fiziksel ve zihinsel kısıtların azalması ile yaşam kalitesinin artması beklenir. Bulgularımız, sağlığından memnun olan kişilerin daha yüksek bir mutluluk düzeyine sahip olduklarını göstermektedir (bkz. Deaton, 2008; Cesare ve Amori, 2006; Akgış, 2015; Selim, 2008; Caner, 2016). Sosyal yaşantısından memnun olan kişilerin daha yüksek bir mutluluk düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Eğlence, kültürel ve sportif aktiviteler, bireylerin kişisel boş zamanlarının niteliğine olumlu katkı yapmaktadır. Çalışmak bireyi mutlu etmekle birlikte, çalışmadan arta kalan zaman da mutluluğu olumlu yönde etkilemektedir. (bkz. Binswanger, 2006; Kahneman and Krueger, 2006). Bir adım ötede, çalışmanın araçsallaştırıldığı, serbest zamanın ise zorunlu zamana dönüştürüldüğü bir toplumsal yapılanmanın daha mutlu bireyler yaratacağını öngörmek mümkündür (Gorz, 1995).

Bireylerin içerisinde yaşadıkları yakın sosyal çevrenin ciddi moral etkileri olabilmektedir. Analiz sonuçları akraba, arkadaş ve komşuluk ilişkilerinden memnun olanların daha mutlu olduklarını göstermektedir. Diğer taraftan, yaşadıkları ortamlarda suça maruz kalan bireylerin mutluluk düzeylerinin düştüğü görülmektedir (bkz. Powdthavee, 2005). Son olarak, temel devlet

hizmetlerinden memnuniyet ile mutluluk arasında zayıf da olsa pozitif bir ilişki gözlenmiştir.

Tablo 2: Ordinal Regresyon Sonuçları (Türkiye Geneli)

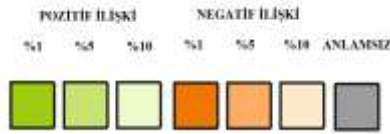
Değişkenler		Katsayı	Standart hata	Göreceli olasılık Oranları (OR)
Cinsiyet				
	Erkek (ref.)			
	Kadın	0.298***	0.011	1.347
Cinsiyet baskısı		-0.053***	0.011	0.948
Yaş		-0.069***	0.002	0.933
Yaş-kare		0.001***	0.000	1.001
Eğitim				
	Mezun değil (ref.)			
	Mezun	0.198***	0.015	1.219
Medeni durum				
	Bekar (ref.)			
	Dul	-0.016	0.023	0.984
	Evli-memnun değil	-0.843***	0.039	0.430
	Evli-nötr	-0.184***	0.029	0.832
	Evli-memnun	0.795***	0.017	2.213
İstihdam				
	İşsiz (ref.)			
	İşgücü dışında	0.417***	0.022	1.518
	Çalışan-memnun değil	0.075**	0.030	1.078
	Çalışan-nötr	0.284***	0.032	1.329
	Çalışan-memnun	0.464***	0.022	1.591
Gelir		0.315***	0.005	1.370
Gelir baskısı		-0.147***	0.014	0.863
Borç				
	Borçlanmadı (ref.)			
	Borçlandı	-0.170***	0.010	0.844
Umut		0.772***	0.008	2.164
Sağlık		0.377***	0.006	1.459
Sosyal hayat		0.252***	0.005	1.287
Devlet hizmetleri		0.046***	0.002	1.047
Yakın çevre		0.123***	0.003	1.131
Suçta maruz kalma				
	Maruz kalmadı (ref.)			
	Maruz kaldı	-0.110***	0.023	0.896
Gözlem sayısı			189757	
R ² (Nagelkerke)			0.313	

***p<0,01, **p<0,05, *p<0,10

2.2. İl Düzeyindeki Bulgular

Bu aşamada, mutluluğun belirleyenlerine ilişkin oluşturulan model Türkiye'deki 81 ile uygulanarak mekânsal bir homojenlik ya da yığılma ortaya çıkıp çıkmadığı test edilmek istenmiştir. Model sonuçları Ek'te sunulmuştur. Sonuçlar, izlenme kolaylığı amacıyla ArcGIS programı yardımıyla haritalandırılmıştır.

İl bazındaki analiz sonuçları, kurduğumuz modelin bazı değişkenler haricinde yüksek bir açıklayıcılık potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Geleceğe dair iyimser beklentilere sahip olma (umut) (Şekil 2), sağlık durumundan (Şekil 5) ve gelir düzeyinden memnuniyet (Şekil 3) bütün illerde mutluluk üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkide bulunmaktadır. Gelirinden dolayı baskı hisseden bireyler ile diğer bireylerin mutluluk düzeyleri arasında anlamlı bir farkın görüldüğü il sayısı oldukça azdır. Fakat, ilişkinin anlamlı olduğu illerde beklentiye uygun olarak negatif etki göze çarpmaktadır. Bu iller içerisinde İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerin varlığı dikkat çekmektedir (Şekil 4).

Şekil 2: İllere Göre Umut-Mutluluk İlişkisi

Şekil 3: İllere Göre Gelir-Mutluluk İlişkisi

Şekil 4: İllere Göre Gelir Baskısı-Mutluluk İlişkisi

Şekil 5: İllere Göre Sağlık-Mutluluk İlişkisi

Mutluluk üzerinde yaygın ve pozitif mekânsal etkileri olan diğer değişkenlere bakıldığında sosyal hayattan (Şekil 6) ve evlilikten memnuniyet (Şekil 7) ile yakın sosyal çevreyle kurulan olumlu ilişkiler (Şekil 8) ön plana çıkmaktadır. Yaş ve mutluluk düzeyi arasındaki U biçimli ilişki için de aynı şeyi söylemek mümkündür. Yaş değişkeni negatif bir katsayıya sahip olmakla birlikte, yaş-kare değişkeni ile beraber ele alındığında ilişkinin U biçimli olarak yorumlanması gerekmektedir (Şekil 9).

Şekil 6: İllere Göre Sosyal Hayat-Mutluluk İlişkisi

Şekil 7: İllere Göre Evlilik Memnuniyeti-Mutluluk İlişkisi

Şekil 8: İllere Göre Yakın Çevre-Mutluluk İlişkisi

Şekil 9: İllere Göre Yaş-Mutluluk İlişkisi

Çalışmamızda evli olanlar hiçbir ayrıma tabi olmadan analize dahil edilmek yerine evlilikten memnuniyet düzeyine göre ayrıştırılmıştır. Şekil 7'den takip edilebileceği üzere, ilişkinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu üç il hariç bütün illerde evlilik memnuniyeti yüksek olan bireylerin bekarlara göre daha mutlu oldukları görülmektedir. Evli olduğu halde evliliğinden memnun olmayan bireyler ise hiçbir ilde bekar olanlara göre daha mutlu değildirler (Şekil 10). İstatistiki olarak anlamlı bu negatif ilişkinin ağırlıklı olarak İç Anadolu, Güney Doğu Anadolu ve Akdeniz Bölgeleri'nde yoğunlaştığı görülmektedir. Türkiye'deki illerin birçoğunda dul bireyler ile bekarların mutluluk düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Farkın anlamlı olduğu illerde ise ilişkinin pozitif ya da negatif olabildiği görülmektedir (Şekil 11). Bu durum, dul olmaya yol açan sebeplerle ilgili olabilir. Örneğin, eşinin ölümünden veya boşanmadan dolayı dul kalan bireylerin mutluluk veya mutsuzluk halleri farklı dinamiklerin etkisi altında olabilmektedir.

Şekil 10: İllere Göre Evlilik Memnuniyetsizliği – Mutluluk İlişkisi

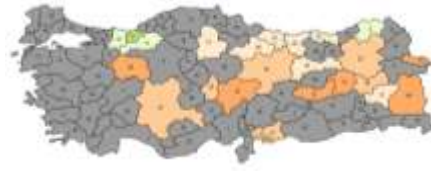

Şekil 11: İllere Göre Dul Olma – Mutluluk İlişkisi

Cinsiyet açısından bakıldığında kadınlarla erkeklerin mutluluğu arasında anlamlı bir farkın olmadığı bazı iller olsa da genel olarak kadınların erkeklere göre daha mutlu oldukları izlenebilmektedir. Erkeklerin anlamlı bir şekilde kadınlardan daha mutlu oldukları bir il bulunmamaktadır (Şekil 12). Diğer taraftan, cinsiyetinden dolayı baskı gören bireyler ile görmeyenlerin mutluluk düzeyleri arasındaki farkın ağırlıklı olarak istatistiki bir anlamlılık göstermediği görülmektedir. Ancak, cinsiyetinden dolayı baskıya uğradığı için mutsuz olanların özellikle İç Anadolu'nun doğusu, Doğu Karadeniz ve Kuzeydoğu Anadolu'nun bir kısmında yığıldığı görülmektedir (Şekil 13).

Şekil 12: İllere Göre Cinsiyet-Mutluluk İlişkisi

Şekil 13: İllere Göre Cinsiyet Baskısı-Mutluluk İlişkisi

Çalışan ve işinden memnun olan bireylerin, yaygın şekilde işsizlere göre daha mutlu oldukları söylenebilir. İstatistiki olarak anlamsız ilişkilerin bazı bölgelerde (özellikle Kuzey Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz) yoğunlaştığı görülmektedir (Şekil 14). İşgücü dışında kalan kişilerin de mutluluk düzeyleri işsizlere kıyasla oldukça yüksek seyretmektedir (Şekil 15). Çalışan ve işinden memnun olan kişilerin işsizlere göre mutlu oldukları iller ile işgücü dışında kalan kişilerin işsizlere göre mutlu oldukları iller yüksek oranda benzerlik göstermektedir. En az iş memnuniyetine sahip kişilerle işsizler kıyaslandığında mutluluk düzeyleri bakımından istatistiki olarak anlamsız ilişkilerin yaygın olduğu, ilişkinin anlamlı olduğu bazı illerde ise memnuniyetsiz çalışanların işsizlere göre daha mutsuz oldukları gözlenebilmektedir (Şekil 16). Halbuki

Türkiye geneli analizimizde en memnuniyetsiz çalışanların bile işsizlerden daha mutlu oldukları sonucuna varılmış olması, il düzeyindeki analizlere olan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Şekil 14: İllere Göre İş Memnuniyeti – Mutluluk İlişkisi

Şekil 15: İllere Göre İş Gücü Dışında Olma – Mutluluk İlişkisi

Şekil 16: İllere Göre İş Memnuniyetsizliği-Mutluluk İlişkisi

Türkiye’de üniversite mezunu olanlar ile olmayanların mutluluk düzeyleri arasındaki farkın istatistiki anlamlılığına göz atıldığında haritanın doğu ve batı şeklinde ikiye ayrıldığı dikkat çekmektedir. Üniversite mezunlarının daha mutlu oldukları iller batı bölgelerinde yoğunlaşmaktadır. Doğuda ise ilişkinin anlamsız olduğu görülmektedir (Şekil 17). Ekonomik ve sosyal aktivitenin daha canlı olduğu batı kentlerinde yaşayan üniversite mezunlarının söz konusu olanaklara erişebilir olmaları bu dağılımı açıklayabilir. Borçluluk ile mutluluk arasındaki ilişkiye bakıldığında genel ilişkinin negatif olduğu, buna karşın Doğu Anadolu, Orta ve Doğu Karadeniz Bölgelerinde istatistiki olarak anlamsız ilişkinin yoğunlaştığı görülmektedir (Şekil 18).

Şekil 17: İllere Göre Eğitim-Mutluluk İlişkisi

Şekil 18: İllere Göre Borç-Mutluluk İlişkisi

Devlet hizmetlerinden memnuniyet düzeyi ile mutluluk arasında genel olarak pozitif ve anlamlı bir ilişki gözlenmektedir. Bu durum sağlık, eğitim, ulaşım ve asayiş gibi temel kamu hizmetlerine erişimin birey mutluluğu açısından olumlu etkisini ortaya koymaktadır. İlişkinin anlamsız olduğu iller Batı Karadeniz ve Orta Karadeniz’de yoğunlaşmaktadır (Şekil 19). Son olarak, suça maruz kalma ile mutluluk arasındaki ilişki Türkiye’deki birçok il için istatistiki olarak anlamsızdır (Şekil 20).

Şekil 19: İllere Göre Devlet Hizmetlerinden Memnuniyet – Mutluluk İlişkisi

Şekil 20: İllere Göre Suça Maruz Kalma – Mutluluk İlişkisi

Sonuç

Türkiye’de son yıllarda mutluluk konulu çalışmalarda dünyadaki eğilime paralel olarak ciddi bir artış ortaya çıkmıştır. Mutluluk konusunda çalışan iktisatçıların temel amacı refahı; gelir, istihdam, üretim ve büyüme gibi hayatın maddi yönlerine indirgeyen sığılı aşıma çabasıdır. Refahı ölçmek için bu kavramlar gerekli ancak yetersizdir. Hayatın maddi olmayan yönlerinin de içerilmesi gerekliliği mutluluk iktisadını doğurmuştur. Dünya ölçeğinde mutluluk yazınına ilk katkılar genellikle ülke düzeyinde analizleri içermekte, bölgesel düzeyde olanlar ise görece azınlıkta kalmaktadır. Türkiye’de ise bölge ya da il düzeyindeki çalışmaların çok daha zayıf olduğu söylenebilir. Tespit edebildiğimiz kadarıyla, çalışmamız mutluluğun belirleyenlerini test etmeye yönelik olarak kurulan bir modeli her il için ayrı ayrı sınavan ilk girişimdir.

Bu hassasiyetleri dikkate alarak oluşturulan model öncelikle Türkiye geneline uygulanmış, sonrasında aynı model 81 il için tekrarlanmıştır. Bu sayede, modelin farklı illerde ne tür sonuçlar verdiği test edilmek istenmiştir. Modeldeki bazı değişkenlerin mutluluk üzerinde tüm illerde geçerli olacak biçimde açıklayıcılık gösterdiği gözlenmiştir. Örneğin, bireyin geleceğe yönelik iyimser beklentileri (umudu), sağlık ve gelir düzeyinden memnuniyeti bütün illerde mutluluğu olumlu yönde etkileyen güçlü faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Açıklayıcılığının kapsamı yukarıda sözü edilen unsurlar kadar olmasa da oldukça geniş olan önemli sayıda faktör de göze çarpmaktadır. Çalışmanın ve üretimin kutsandığı günümüz ekonomilerinde bireylerin yaşam kalitesini arttıran en önemli unsurlardan biri olan nitelikli boş zaman kullanımı (sosyal hayat) genellikle ihmal edilmektedir. Analizlerimiz, bireyin boş zamanını değerlendirme biçiminden duyduğu memnuniyetin mutluluğu üzerinde oldukça etkili bir faktör olduğunu göstermektedir. Literatürdeki, evlilik ile mutluluk arasında pozitif ilişki kuran ampirik çalışmaların birçoğunda evlilikten duyulan memnuniyetin ihmal edildiği görülmektedir. Modelde bu ayrım gözetilmiş ve evli bireylerin tamamının değil sadece evliliğinden memnun olanların mutlu oldukları tespit edilmiştir. Evliliğinden memnun olmayanların bekarlara göre ciddi ölçüde mutsuz olduklarının görülmesi, bu ayrımın yapılmasının zarureti ortaya koymaktadır. Benzer bir ayrım iş memnuniyeti üzerinden de yapılmıştır. Mutluluk yazınında istihdam ve mutluluk arasında kurulan pozitif ilişki detaylandırıldığında, iller bazında iş memnuniyetindeki artışın mutluluk artışına yol açtığı, ancak iş memnuniyeti azaldıkça istihdamla mutluluk arasındaki ilişkinin belirsizleştiği görülmektedir. Zira, en az iş memnuniyetine sahip çalışanlarla işsizler karşılaştırıldığında mutluluk açısından istatistiksel olarak anlamsız ilişkinin yaygın olduğu, anlamlı ilişki tespit edilen illerin bazılarında ise çalışmanın işsizliğe kıyasla daha fazla mutsuzluk kaynağı olduğu tespit edilmiştir. İşgücü dışında kalan bireylere bakıldığında ise işsiz olan bireylerin maruz kaldığı sosyo-psikolojik faktörlerin baskısını çok daha az hissetmelerinden dolayı daha mutlu oldukları görülmektedir.

Genel olarak bireylerin akraba, arkadaş ve komşuları gibi yakın sosyal çevresi ile kurdukları ilişkilerin mutluluk düzeyleri üzerinde belirgin bir etkisi olduğu görülmektedir. Bu durum, sosyal ilişkilerini olumlu yönde geliştiren kişilerin mutluluk potansiyellerini arttırdıklarını göstermekte, insanın sosyal çevresi ile birlikte değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu açıdan bakıldığında, bireylerin gelir düzeylerinden ya da cinsiyetlerinden dolayı uğradıkları toplumsal baskının az da olsa bazı illerde mutluluk düzeyinde azalmaya yol açtığı görülmektedir. Cinsiyetinden dolayı baskı gören ve bu yüzden daha mutsuz olan bireylerin daha çok ülkenin doğu illerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Diğer taraftan kadınların genel olarak erkeklerden daha mutlu oldukları tespit edilmiştir.

Türkiye geneli modelimizde üniversite mezunu olanların olmayanlara göre daha mutlu olduğuna ilişkin yapılan tespit, ülkenin doğusunda kalan illerin büyük bir kısmında geçerliliğini yitirmektedir. Doğu illerinde üniversite mezunu olanlarla olmayanların mutluluk düzeyi arasında istatistiki bir anlamlılık görülmezken, batıda bu ilişkinin güçlü ve pozitif olduğu tespit edilmiştir. Bu açıdan, söz konusu resmi ortaya çıkaran sosyo-ekonomik faktörleri dikkate alan bir eğitim politikası geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

Çalışmamızda, literatürde yaş ve mutluluk arasındaki U biçimli yaygın ilişkiyi teyit eden bulgulara ulaşılmıştır. İl bazındaki analizlerimizde bazı illerde borçluluk ile mutluluk arasında negatif bir ilişki görülürken, bazı illerde bu ilişki istatistiki olarak anlamsız bulunmuştur. Borçluluğun mutsuzluk yaratmasının kaçınılmaz bir sonuç olmadığını belirtmek gerekir. Burada, borcun ödenme kabiliyeti belirleyici olabilmektedir. Ödenebilir borcun mutluluk düzeyini arttırması da olasıdır. Son olarak, suç ile mutluluk arasında genel olarak anlamlı bir istatistiki ilişki bulunamamıştır.

Bu çalışmada mutluluğu açıklamak üzere tasarlanan modelin oldukça geniş kapsamlı olmasına dikkat edilmiş, bu amaçla Türkiye'deki literatürde yer bulamayan bazı özgün değişkenler oluşturulmuştur. Mevcut veri setinden türettiğimiz model, bazı bölgesel farklılıklar söz konusu olmakla birlikte, bizlere illerin benzer faktörlerden mutlu ya da mutsuz olduklarını göstermektedir. Daha açıklayıcı modellerin kurulabilmesi teorik olarak mümkün olmakla birlikte, sahip olduğumuz TÜİK'e ait veri seti buna imkân vermemektedir. Gelir, servet, istihdam, borç vb. ekonomik kategoriler ile din, etnisite, siyasal tercihler vb. sosyo-politik kategorilere ilişkin daha detaylı bir veri setinin oluşturulması ve bu veri setinin daha sık aralıklarla, düzenli olarak yayımlanması araştırmacılar açısından elzemdir. Bu sayede, iller arasındaki olası heterojenliklerin tespit edilebilmesi mümkün olabilecektir. Eksikliğine vurgu yaptığımız bu değişkenleri kapsamayan bir modelin, illerdeki mutluluğun ya da mutsuzluğun kaynaklarını önem derecelerine göre ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkarması mümkün görünmemektedir. Mevcut veri setinin, dolayısıyla modellerin eksikliklerini gidermenin diğer bir yolu araştırmacıların kendi saha çalışmalarından elde edecekleri verileri kullanmalarıdır.

EK:

	SAGLIK	GELIR	SOSYAL HAYAT	UMUT	YAKINÇEVRE	DEVLET HİZMETLERİ	GELİR BASKISI	GİNSİYET BASKISI	YAŞ	YAŞKARE	GİNSİYET	EVL-MENÜN DEĞİL	EVL-NÖTR	EVL-MENÜN	DUL BOŞANMIŞ	ÇALIŞAN-MENÜN DEĞİL	ÇALIŞAN-NÖTR	ÇALIŞAN-MENÜN	İŞGÜÇ DİŞİNDA	EĞİTİM	BORÇ	SUÇA MARUZ KALMA	N	R2
TR	TURKEYE	Coeff 0.377 0.315 0.252 0.772 0.123 0.046 -0.147 -0.063 -0.609 0.001 0.298 -0.016 0.795 -0.184 0.795 -0.016 0.075 0.284 0.464 0.417 0.198 -0.170 -0.110 189757 0.313																						
		St.E 0.006 0.005 0.005 0.008 0.003 0.002 0.014 0.011 0.002 0.000 0.011 0.039 0.029 0.017 0.023 0.015 0.010 0.023 0.022 0.015 0.010 0.000 0.000 0.000 0.000																						
		Prob 0.000																						
1	ADANA	Coeff 0.405 0.310 0.273 0.747 0.070 0.045 -0.019 -0.058 -0.856 0.001 0.387 -0.030 -0.040 0.758 -0.290 0.031 0.244 0.403 0.301 0.277 -0.105 -0.201 4548 0.310																						
		St.E 0.057 0.034 0.034 0.048 0.020 0.013 0.095 0.082 0.012 0.000 0.071 0.228 0.162 0.101 0.141 0.176 0.199 0.143 0.138 0.093 0.061 0.145 0.093 0.085 0.167																						
		Prob 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.001 0.844 0.801 0.000 0.000 0.000 0.804 0.800 0.800 0.800 0.800 0.800 0.800 0.800 0.800 0.800 0.800 0.800 0.800																						
2	ADYAMAN	Coeff 0.319 0.086 0.207 0.561 0.100 0.044 -0.104 -0.081 0.462 0.016 0.000 0.109 0.340 0.204 0.159 0.229 0.228 0.298 0.207 0.185 0.171 0.119 0.418 2534 0.244																						
		St.E 0.049 0.044 0.055 0.066 0.035 0.022 0.131 0.064 0.016 0.000 0.000 0.166 0.166 0.166 0.166 0.166 0.166 0.166 0.166 0.166 0.166 0.166 0.166 0.166																						
		Prob 0.000 0.051 0.000 0.000 0.005 0.043 0.002 0.331 0.468 0.542 0.569 0.003 0.133 0.011 0.000 0.133 0.011 0.000 0.000 0.000 0.078 0.001 0.119 0.418 2296 0.298																						
		St.E 0.060 0.058 0.065 0.087 0.042 0.031 0.172 0.136 0.018 0.000 0.124 0.479 0.461 0.461 0.461 0.461 0.461 0.461 0.461 0.461 0.461 0.461 0.461 0.461 0.461																						
		Prob 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.148 0.743 0.008 0.001 0.008 0.018 0.085 0.020 0.331 0.262 0.331 0.262 0.331 0.262 0.331 0.262 0.331 0.262 0.331 0.262																						
4	AĞRI	Coeff 0.376 0.199 0.182 0.608 0.134 0.050 0.062 0.174 0.036 0.000 0.322 0.168 0.234 0.141 0.181 0.183 0.262 0.217 0.206 0.255 0.107 0.285 0.171 1487 0.320																						
		St.E 0.048 0.051 0.049 0.073 0.031 0.018 0.158 0.118 0.019 0.000 0.130 0.409 0.324 0.191 0.181 0.183 0.262 0.217 0.206 0.255 0.107 0.285 0.171 0.285 0.171																						
		Prob 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.006 0.696 0.141 0.056 0.063 0.113 0.001 0.327 0.015 0.114 0.007 0.211 0.002 0.017 0.017 0.017 0.017 0.017 0.017 0.017 0.017																						
5	AMASYA	Coeff 0.577 0.442 0.158 0.750 0.131 0.013 0.043 0.204 0.173 0.024 0.001 0.142 0.507 0.310 0.264 0.350 0.344 0.892 0.356 0.348 0.205 0.192 0.512 1224 0.292																						
		St.E 0.073 0.068 0.067 0.114 0.051 0.011 0.094 0.856 0.578 0.001 0.000 0.142 0.507 0.310 0.264 0.350 0.344 0.892 0.356 0.348 0.205 0.192 0.512 0.512 0.292																						
		Prob 0.000 0.000 0.018 0.000 0.011 0.804 0.856 0.578 0.001 0.000 0.002 0.001 0.511 0.504 0.916 0.160 0.196 0.045 0.014 0.148 0.210 0.121 0.121 0.121 0.259 0.348																						
		St.E 0.437 0.331 0.316 0.524 0.133 0.052 0.202 0.133 0.081 0.956 0.011 0.387 0.255 0.156 0.082 0.131 0.183 0.193 0.193 0.148 0.148 0.263 0.141 0.141 0.148																						
		Prob 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.012 0.447 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.169																						
7	ANTALYA	Coeff 0.311 0.379 0.280 0.721 0.066 0.036 0.213 0.106 0.063 0.013 0.106 0.063 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172																						
		St.E 0.038 0.035 0.034 0.047 0.020 0.013 0.106 0.063 0.013 0.000 0.073 0.235 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172 0.172																						
		Prob 0.000 0.000 0.000 0.000 0.001 0.057 0.045 0.441 0.000 0.000 0.000 0.015 0.028 0.000 0.951 0.337 0.251 0.079 0.069 0.049 0.175 0.068 0.068 0.068 0.068																						
		St.E 0.116 0.094 0.101 0.190 0.081 0.123 0.252 0.060 0.108 0.001 0.227 0.924 0.992 0.791 0.895 0.994 1.359 0.665 0.278 0.409 0.256 0.179 0.675 0.675 0.675																						
		Prob 0.004 0.000 0.000 0.000 0.283 0.020 0.454 0.097 0.001 0.000 0.174 0.020 0.097 0.197 0.127 0.109 0.469 0.171 0.127 0.109 0.469 0.171 0.127 0.109 0.469 0.171																						
9	AYDIN	Coeff 0.440 0.378 0.227 0.818 0.159 0.059 0.086 0.067 0.024 0.000 0.410 0.356 0.237 0.141 0.178 0.249 0.259 0.180 0.178 0.109 0.075 0.188 0.075 0.188 0.354																						
		St.E 0.047 0.043 0.042 0.062 0.027 0.018 0.100 0.096 0.014 0.000 0.083 0.332 0.237 0.141 0.178 0.249 0.259 0.180 0.178 0.109 0.075 0.188 0.075 0.188 0.354																						
		Prob 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.389 0.495 0.000 0.000 0.000 0.012 0.924 0.000 0.660 0.600 0.600 0.600 0.600 0.600 0.600 0.600 0.600 0.600 0.600																						
10	BALIKESİR	Coeff 0.401 0.357 0.421 0.958 0.017 0.067 0.332 0.111 0.093 0.014 0.000 0.086 0.364 0.274 0.146 0.183 0.304 0.271 0.190 0.188 0.121 0.081 0.202 0.121 0.081																						
		St.E 0.049 0.045 0.057 0.077 0.035 0.023 0.111 0.093 0.014 0.000 0.086 0.364 0.274 0.146 0.183 0.304 0.271 0.190 0.188 0.121 0.081 0.202 0.121 0.081 0.202																						
		Prob 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.004 0.003 0.844 0.000 0.000 0.000 0.473 0.916 0.000 0.869 0.030 0.251 0.001 0.003 0.042 0.795 0.551 0.551 0.551 0.551																						
11	BILECEK	Coeff 0.302 0.390 0.213 0.677 0.182 0.028 0.119 0.166 0.106 0.000 0.706 0.171 0.302 0.286 0.221 0.200 0.408 0.221 0.200 0.408 0.221 0.200 0.408 0.221 0.200																						
		St.E 0.082 0.068 0.067 0.114 0.052 0.045 0.253 0.181 0.023 0.000 0.133 0.520 0.438 0.221 0.200 0.408 0.221 0.200 0.408 0.221 0.200 0.408 0.221 0.200 0.408																						
		Prob 0.000 0.000 0.001 0.000 0.000 0.405 0.640 0.358 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000																						
12	BİNGÖL	Coeff 0.274 0.281 0.154 0.847 0.071 0.074 0.265 0.370 0.067 0.001 0.335 0.170 0.067 0.161 0.088 0.363 0.152 0.023 0.294 0.202 0.052 0.300 0.187 0.023 0.294																						
		St.E 0.057 0.053 0.054 0.084 0.034 0.022 0.137 0.127 0.019 0.000 0.132 0.398 0.304 0.161 0.088 0.363 0.152 0.023 0.294 0.202 0.052 0.300 0.187 0.023 0.294																						
		Prob 0.000 0.000 0.004 0.000 0.035 0.001 0.653 0.004 0.001 0.011 0.079 0.879 0.000 0.750 0.200 0.576 0.172 0.298 0.791 0.005 0.531 0.005 0.531 0.005 0.531 0.005																						

	SAĞLIK	GELİR	SOSYAL HAYAT	UMUT	VAKİNGEVRE	DEVLET HİZMETLERİ	GELİR BASKISI	ÇİNSİYET BASKISI	YAŞ	YAŞKARE	ÇİNSİYET	EVLİLİĞİNDEN MEMLUN DEĞİL	EVLİLİĞİNDEN NÖTR	EVLİLİĞİNDEN MEMLUN	DUL BOŞANMIŞ	ÇALIŞAN MEMLUN DEĞİL	ÇALIŞAN NÖTR	ÇALIŞAN MEMLUN	İŞGÜÇ DİŞİNDA	EĞİTİM	BORÇ	SUÇA MARUZ KALMA	Z	R2
13	BİTLİS	Coeff. 0.419 0.370 0.334 0.605 0.106 0.081 -0.318 -0.263 -0.071 0.001 0.333 -0.609 -0.462 0.030 0.158 0.416 0.200 0.261 0.274 -0.091 0.049 1.449 0.354																						
	St. E. 0.059 0.056 0.055 0.082 0.035 0.023 0.145 0.148 0.023 0.000 0.152 0.322 0.374 0.176 0.318 0.351 0.393 0.277 0.200 0.245 0.118 0.388																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.003 0.000 0.028 0.028 0.075 0.002 0.001 0.028 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000																							
14	BOLU	Coeff. 0.380 0.331 0.394 0.745 0.061 -0.007 -0.199 0.322 -0.058 0.001 0.329 -2.660 -0.675 0.366 -0.125 0.307 -0.651 0.409 0.308 -0.002 -0.400 -0.444 0.899																						
	St. E. 0.082 0.072 0.076 0.127 0.046 0.037 0.249 0.175 0.023 0.024 0.524 0.418 0.248 0.420 0.499 0.546 0.357 0.198 0.130 0.339																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.180 0.853 0.423 0.065 0.013 0.000 0.143 0.001 0.106 0.010 0.695 0.539 0.233 0.264 0.389 0.992 0.002 0.714																							
15	BURDUR	Coeff. 0.449 0.400 0.263 0.855 0.151 0.024 -0.552 -0.164 -0.122 0.001 -0.023 -0.943 0.262 1.214 0.353 -0.420 -0.206 0.002 0.099 0.493 -0.075 0.259 1.533 0.349																						
	St. E. 0.072 0.058 0.071 0.086 0.045 0.030 0.277 0.177 0.021 0.000 0.120 0.515 0.408 0.223 0.389 0.404 0.431 0.335 0.333 0.163 0.110 0.246																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.001 0.420 0.015 0.354 0.006 0.000 0.851 0.665 0.021 0.299 0.632 0.996 0.765 0.002 0.496 0.292																							
16	BURSA	Coeff. 0.384 0.346 0.372 0.771 0.083 0.006 -0.078 -0.124 -0.106 0.001 0.151 0.035 -0.059 1.084 0.143 0.003 0.166 0.472 0.385 0.128 -0.155 -0.084 0.512 0.322																						
	St. E. 0.036 0.032 0.033 0.047 0.018 0.014 0.077 0.078 0.011 0.000 0.064 0.243 0.188 0.100 0.140 0.191 0.149 0.081 0.147 0.114 0.006 0.513																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.649 0.311 0.112 0.000 0.000 0.000 0.009 0.753 0.000 0.305 0.989 0.405 0.001 0.010 0.114 0.006 0.513																							
17	ÇANAKKALE	Coeff. 0.289 0.337 0.387 0.659 0.160 0.000 0.135 -0.192 0.063 0.141 0.019 0.000 0.441 -0.400 0.072 0.988 0.308 0.232 0.260 0.694 0.467 0.140 -0.169 0.991 1.878 0.315																						
	St. E. 0.062 0.059 0.068 0.093 0.043 0.028 0.159 0.141 0.019 0.000 0.110 0.645 0.800 0.197 0.255 0.357 0.334 0.245 0.237 0.155 0.107 0.243																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.226 0.653 0.000 0.000 0.000 0.536 0.809 0.000 0.223 0.316 0.437 0.005 0.049 0.359 0.113 0.708																							
18	ÇANKIRI	Coeff. 0.446 0.186 0.138 0.968 0.332 0.006 -0.458 -0.055 -0.001 0.001 0.16 -2.678 -1.842 0.344 -0.461 0.384 0.818 0.389 0.538 0.197 0.373 0.002 1.109 0.386																						
	St. E. 0.090 0.089 0.091 0.098 0.039 0.040 0.372 0.034 0.024 0.000 0.145 0.600 0.900 0.144 0.351 0.376 0.069 0.111 0.675 0.215 0.086 0.492																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.840																							
19	ÇORUM	Coeff. 0.235 0.456 0.209 0.847 0.030 0.070 0.133 0.230 0.085 0.001 0.290 0.773 0.381 0.081 0.101 0.307 0.472 0.634 0.624 0.356 0.383 0.202 1.734 0.349																						
	St. E. 0.055 0.055 0.059 0.090 0.033 0.023 0.143 0.127 0.020 0.000 0.119 0.526 0.338 0.258 0.278 0.378 0.378 0.326 0.335 0.180 0.117 0.338																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.223 0.085 0.365 0.060 0.000 0.015 0.142 0.259 0.000 0.602 0.661 0.212 0.042 0.062 0.032 0.012 0.550																							
20	DENİZLİ	Coeff. 0.354 0.371 0.209 0.788 0.173 0.094 0.084 0.005 -0.086 0.001 0.101 0.613 -0.226 0.933 0.327 0.317 0.514 0.582 0.734 0.329 -0.262 0.184 3.253 0.344																						
	St. E. 0.048 0.042 0.044 0.062 0.026 0.018 0.105 0.106 0.014 0.000 0.080 0.339 0.245 0.140 0.178 0.273 0.263 0.207 0.206 0.110 0.075 0.161																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.423 0.964 0.000 0.000 0.705 0.700 0.556 0.000 0.067 0.245 0.051 0.003 0.000 0.003 0.000 0.253																							
21	DİYARBAKIR	Coeff. 0.395 0.247 0.282 0.685 0.145 0.049 -0.132 0.025 -0.067 0.001 0.429 -0.686 -0.422 0.609 -0.471 0.022 0.234 0.536 0.410 0.260 -0.196 -0.021 2.407 0.348																						
	St. E. 0.043 0.043 0.043 0.047 0.000 0.000 0.004 0.119 0.770 0.000 0.000 0.114 0.254 0.218 0.125 0.210 0.241 0.358 0.175 0.150 0.140 0.085 0.162																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.004 0.119 0.770 0.000 0.000 0.000 0.007 0.053 0.000 0.025 0.927 0.513 0.002 0.006 0.080 0.021 0.898																							
22	EDİRNE	Coeff. 0.383 0.468 0.209 0.727 0.063 0.017 -0.192 -0.005 -0.101 0.001 0.504 -0.933 -0.052 1.064 -0.094 0.348 0.192 0.569 0.592 0.332 -0.229 -0.115 2.424 0.342																						
	St. E. 0.053 0.046 0.047 0.068 0.028 0.020 0.394 0.126 0.238 0.015 0.000 0.095 0.294 0.142 0.195 0.259 0.268 0.206 0.205 0.129 0.089 0.203																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.027 0.994 0.126 0.970 0.000 0.000 0.000 0.021 0.588 0.000 0.630 0.179 0.475 0.708 0.601 0.135 -0.316 0.031 2.316 0.316																							
23	ELAZIĞ	Coeff. 0.335 0.326 0.212 0.861 0.106 0.025 0.046 -0.353 -0.049 0.000 0.437 -0.876 0.019 0.688 -0.199 0.542 0.498 0.708 0.601 0.150 0.010 0.571																						
	St. E. 0.048 0.043 0.045 0.071 0.025 0.020 0.115 0.095 0.016 0.000 0.100 0.297 0.322 0.138 0.209 0.234 0.267 0.181 0.169 0.126 0.086 0.210																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.214 0.686 0.000 0.002 0.003 0.000 0.003 0.351 0.000 0.341 0.021 0.062 0.000 0.000 0.283 0.000 0.882																							
24	ERZİNCAN	Coeff. 0.395 0.325 0.323 0.596 0.083 0.037 -0.017 -0.349 -0.017 0.000 0.210 -0.331 -0.433 0.622 -0.441 0.103 0.372 0.220 0.226 0.065 0.310 -0.321 1.252 0.258																						
	St. E. 0.066 0.059 0.063 0.101 0.037 0.025 0.157 0.184 0.022 0.000 0.142 0.550 0.381 0.198 0.292 0.292 0.381 0.198 0.292 0.320 0.300 0.176 0.121 2.267																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.025 0.145 0.916 0.057 0.447 0.508 0.138 0.547 0.257 0.002 0.132 0.803 0.404 0.469 0.451 0.710 0.011 0.230																							
25	ERZURUM	Coeff. 0.369 0.310 0.159 0.761 0.126 0.102 -0.129 -0.282 -0.073 0.001 0.430 -0.552 -0.368 0.608 -0.012 0.130 0.265 0.687 0.327 0.279 -0.011 -0.381 2.336 0.287																						
	St. E. 0.051 0.047 0.051 0.072 0.029 0.021 0.104 0.113 0.017 0.000 0.102 0.358 0.288 0.137 0.234 0.313 0.296 0.193 0.182 0.141 0.088 0.214																							
	Prob. 0.000 0.000 0.002 0.000 0.000 0.000 0.212 0.012 0.000 0.000 0.123 0.201 0.959 0.678 0.376 0.000 0.959 0.678 0.376 0.000 0.072 0.903 0.074																							
26	ESKİŞEHİR	Coeff. 0.395 0.437 0.235 0.608 0.132 0.067 -0.286 -0.389 -0.076 0.001 0.136 -0.136 -0.269 1.011 0.133 -0.027 0.332 0.568 0.505 0.020 -0.125 0.016 3.047 0.285																						
	St. E. 0.050 0.045 0.043 0.061 0.029 0.018 0.177 0.102 0.016 0.000 0.065 0.378 0.285 0.134 0.181 0.260 0.262 0.205 0.203 0.107 0.078 0.181																							
	Prob. 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.000 0.106 0.000 0.000 0.720 0.344 0.462 0.916 0.294 0.006 0.013 0.849 0.110 0.930																							
27	GAZİANTEP	Coeff. 0.367 0.282 0.237 0.872 0.134 0.065 -0.143 -0.187 -0.065 0.001 0.308 -0.817 -0.297 0.861 -0.089 0.594 0.981 0.799 0.532 0.149 -0.314 -0.086 3.046 0.335																						

	SAĞLIK	GELİR	SOSYAL HAYAT	UMUT	YAKINÇEVRE	DEVLET HİZMETLERİ	GELİR BASKISI	ÇİNSİYET BASKISI	YAŞ	YAŞKARE	ÇİNSİYET	EVLİLİĞİNDEN MEVZUN DEĞİL	EVLİLİĞİNDEN NÖTR	EVLİLİĞİNDEN MEVZUN	DUL BOŞANMIŞ	ÇALIŞAN DEĞİL	ÇALIŞAN NÖTR	ÇALIŞAN MEVZUN	İSGÜÇÜ DİŞİNDA	EĞİTİM	BORÇ	RUÇA MARUZ KALMA	N	R2
28	GİRESUN	St.E.: 0.042 0.039 0.044 0.064 0.026 0.020 0.116 0.082 0.015 0.000 0.101 0.251 0.228 0.138 0.204 0.257 0.284 0.270 0.204 0.210 0.204 0.145 0.082 0.198 Prob: 0.000 0.000 0.000 0.000 0.001 0.219 0.022 0.000 0.000 0.002 0.001 0.793 0.000 0.662 0.021 0.001 0.009 0.009 0.009 0.009 0.009 0.009 0.009 0.009 0.009 Coef: 0.491 0.353 0.091 1.175 0.145 0.041 -0.210 -0.444 -0.070 0.001 0.000 0.379 0.032 1.170 0.586 -1.093 0.202 0.202 0.202 0.202 0.462 0.951 -0.059 0.433 1121 0.303																						
29	GÜMÜŞHANE	St.E.: 0.081 0.071 0.076 0.140 0.052 0.042 0.199 0.246 0.024 0.000 0.151 0.624 0.258 0.258 0.230 0.960 0.664 0.399 0.269 0.253 0.171 0.080 0.233 0.136 0.499 Prob: 0.000 Coef: 0.310 0.216 0.535 0.928 0.088 0.083 0.299 0.571 0.000 0.000 0.000 0.529 1.424 1.400 0.940 0.000 0.093 0.051 0.761 0.171 0.080 0.827 0.603 0.386 687 0.328 St.E.: 0.100 0.115 0.026 0.020 0.030 0.249 0.257 0.038 0.000 0.000 0.000 0.329 0.163 0.445 0.290 0.367 0.367 0.367 0.367 0.367 0.367 0.367 0.367 0.367 687 0.328 Coef: 0.428 0.183 0.332 0.047 0.180 0.630 0.143 0.202 -0.027 0.000 0.000 0.244 0.971 -0.785 0.225 -0.182 0.177 0.103 0.116 0.145 0.175 0.155 0.233 0.102 0.172 0.455 1784 0.349 St.E.: 0.061 0.050 0.065 0.087 0.037 0.016 0.143 0.204 0.030 0.000 0.143 0.560 0.458 0.159 0.297 0.383 0.378 0.169 0.166 0.202 0.172 0.165 0.165 0.165 0.165 1784 0.349 Prob: 0.000 1784 0.349 Coef: 0.344 0.372 0.234 0.786 0.139 0.008 -0.302 -0.171 -0.062 0.101 0.320 -1.082 0.450 0.711 -0.448 0.533 0.724 0.600 0.542 -0.022 -0.232 -0.361 0.326 0.326 3246 0.338 St.E.: 0.041 0.039 0.039 0.056 0.024 0.016 0.157 0.122 0.014 0.000 0.088 0.310 0.208 0.119 0.179 0.219 0.221 0.168 0.164 0.119 0.073 0.160 0.160 0.160 3246 0.338 Prob: 0.000 3246 0.338 Coef: 0.358 0.529 0.304 0.809 0.194 -0.004 0.025 -0.006 -0.056 0.000 0.185 0.113 -0.255 0.853 -0.241 -0.189 -0.238 0.163 0.041 0.388 -0.374 0.114 0.114 0.114 1983 0.277 St.E.: 0.072 0.066 0.075 0.103 0.047 0.035 0.216 0.169 0.020 0.000 0.112 0.486 0.347 0.212 0.700 0.429 0.436 0.276 0.275 0.146 0.116 0.262 0.262 0.262 1983 0.277 Prob: 0.000 1983 0.277 Coef: 0.313 0.248 0.283 0.601 0.096 0.080 -0.416 -0.117 -0.095 0.000 0.253 -0.826 -0.172 0.973 0.356 -0.094 0.174 0.414 0.414 0.371 0.316 -0.095 0.018 0.418 4108 0.281 St.E.: 0.039 0.037 0.036 0.051 0.023 0.016 0.105 0.080 0.012 0.000 0.074 0.254 0.187 0.109 0.152 0.186 0.199 0.154 0.154 0.154 0.154 0.095 0.066 0.157 0.157 4108 0.281 Prob: 0.000 4108 0.281 Coef: 0.354 0.269 0.316 0.746 0.121 0.066 -0.138 -0.009 -0.082 0.000 0.269 -0.736 -0.143 0.802 -0.075 0.309 0.318 0.318 0.318 0.318 0.304 -0.034 -0.081 0.304 11965 0.328 St.E.: 0.024 0.021 0.021 0.030 0.011 0.007 0.060 0.046 0.008 0.000 0.043 0.165 0.116 0.058 0.090 0.120 0.114 0.091 0.093 0.050 0.038 0.073 0.073 0.073 11965 0.328 Prob: 0.000 11965 0.328 Coef: 0.332 0.400 0.249 0.696 0.174 0.059 -0.253 -0.084 -0.076 0.000 0.246 -0.942 -0.371 0.771 -0.008 0.181 0.040 0.348 0.367 0.221 -0.118 -0.112 0.112 6466 0.344 St.E.: 0.030 0.029 0.029 0.044 0.017 0.011 0.075 0.060 0.000 0.000 0.058 0.206 0.155 0.088 0.117 0.170 0.159 0.121 0.120 0.070 0.053 0.115 0.115 6466 0.344 Prob: 0.000 6466 0.344 Coef: 0.388 0.316 0.185 0.656 0.178 0.061 0.107 -0.245 -0.037 0.000 0.433 -0.510 0.174 1.130 0.112 -0.646 0.286 0.801 0.004 0.002 0.002 0.026 0.327 0.327 1249 0.374 St.E.: 0.057 0.054 0.052 0.080 0.034 0.024 0.166 0.157 0.020 0.000 0.133 0.417 0.339 0.203 0.290 0.304 0.342 0.248 0.242 0.242 0.117 0.173 0.173 0.173 1249 0.374 Prob: 0.000 1249 0.374 Coef: 0.294 0.367 0.097 0.792 0.032 0.038 -0.041 -0.163 -0.080 0.000 0.483 -0.103 -0.528 0.931 0.030 -0.499 0.244 0.394 0.388 0.383 0.989 0.162 0.792 0.792 1653 0.264 St.E.: 0.060 0.055 0.054 0.095 0.035 0.027 0.160 0.202 0.020 0.000 0.118 0.440 0.429 0.196 0.256 0.256 0.256 0.256 0.256 0.256 0.256 0.151 0.151 0.151 1653 0.264 Prob: 0.000 1653 0.264 Coef: 0.406 0.300 0.223 0.662 0.130 -0.006 -0.032 -0.298 -0.072 0.000 0.218 -1.171 -0.013 0.907 -0.036 0.250 0.326 0.797 0.693 0.254 -0.176 -0.129 0.129 3154 0.316 St.E.: 0.042 0.038 0.039 0.056 0.021 0.017 0.106 0.072 0.014 0.000 0.092 0.319 0.211 0.134 0.194 0.256 0.279 0.203 0.196 0.113 0.076 0.166 0.166 3154 0.316 Prob: 0.000 3154 0.316 Coef: 0.331 0.355 0.301 0.712 0.084 0.050 -0.153 -0.020 -0.094 0.000 0.509 0.255 -0.015 0.953 0.296 0.175 0.289 0.330 0.300 0.450 -0.270 0.018 0.018 2288 0.300 St.E.: 0.054 0.047 0.049 0.069 0.028 0.020 0.139 0.140 0.015 0.000 0.095 0.454 0.308 0.143 0.203 0.262 0.270 0.204 0.205 0.135 0.088 0.227 0.227 2288 0.300 Prob: 0.000 2288 0.300 Coef: 0.358 0.375 0.191 0.638 0.108 0.018 -0.291 0.075 -0.087 0.000 0.111 -1.262 -0.410 0.898 0.134 -0.584 0.359 0.471 0.346 0.532 0.180 0.131 0.131 1444 0.297 St.E.: 0.062 0.060 0.062 0.089 0.039 0.030 0.178 0.139 0.021 0.000 0.135 0.442 0.373 0.224 0.289 0.459 0.471 0.346 0.332 0.180 0.131 0.131 0.131 1444 0.297 Prob: 0.000 1444 0.297 Coef: 0.398 0.305 0.329 0.760 0.108 0.050 -0.305 -0.050 -0.088 0.000 0.195 0.925 0.221 1.076 0.229 0.616 0.401 0.189 0.242 0.146 0.146 0.146 0.146 3601 0.348 St.E.: 0.044 0.038 0.040 0.054 0.021 0.014 0.093 0.063 0.014 0.000 0.082 0.520 0.189 0.119 0.185 0.227 0.272 0.173 0.173 0.169 0.101 0.070 0.070 3601 0.348																						

		SAĞLIK	GELİR	SOSYAL HAYAT	UMUT	YAKINÇEVRE	DEVLET HİZMETLERİ	GELİR BASKISI	ÇİNSİYET BASKISI	YAŞ	YAŞKAR	ÇİNSİYET	EVLİLİĞİNDEN MEMNUN DEĞİL	EVLİLİĞİNDEN NÖTR	EVLİLİĞİNDEN MEMNUN	DUL BOŞANMIŞ	ÇALIŞAN DEĞİL	ÇALIŞAN NÖTR	ÇALIŞAN MEMNUN	İŞGÜÇÜ DIŞINDA	EĞİTİM	BORÇ	İÇİŞİ MARIZ KALMA	N	R2	
42	KONYA	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.017	0.268	0.244	0.000	0.075	0.007	0.964	0.273	0.140	0.000	0.037	0.263			
		Coeff.	0.484	0.379	0.313	0.678	0.093	0.069	-0.078	-0.219	-0.060	0.001	0.410	-1.372	-0.247	0.591	-0.190	0.318	0.283	0.561	0.591	0.288	-0.165	-0.052	4902	0.294
43	KUTAYHA	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.466	0.110	0.409	1.229	0.109	0.115	0.290	0.005	-0.048	0.001	0.222	-0.307	-0.744	0.271	-0.440	0.143	0.279	0.916	0.918	0.518	-0.177	-0.487	2231	0.317
44	MALATYA	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.339	0.653	0.305	0.723	0.126	0.073	-0.091	-0.122	-0.074	0.001	0.372	-1.633	-0.217	0.768	-0.175	0.723	0.693	0.841	0.710	0.101	-0.146	-0.043	2566	0.336
45	MANİSA	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.405	0.222	0.419	1.097	0.186	0.097	0.023	-0.098	-0.029	0.000	0.127	-1.041	-0.248	0.293	-0.431	0.148	0.759	0.825	0.745	0.444	-0.307	-0.176	3409	0.359
46	K. MARIAS	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.287	0.445	-0.005	0.663	0.061	0.083	-0.209	0.147	-0.050	0.000	0.179	-1.414	-0.266	0.577	-0.487	-0.264	0.282	0.284	0.226	0.228	0.449	0.098	0.267	2500
47	MARDIN	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.444	0.406	0.280	0.702	0.071	0.085	-0.202	0.004	-0.037	0.000	0.103	0.000	0.258	0.001	0.035	0.398	0.095	0.254	0.434	0.346	0.234	-0.226	-0.061	2449
48	MÜĞLA	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.407	0.377	0.200	0.698	0.218	0.092	-0.165	-0.127	-0.102	0.001	0.323	0.403	0.400	1.106	0.464	-0.460	0.006	0.163	0.081	0.400	-0.184	-0.094	2851	0.358
49	MUŞ	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.560	0.201	0.136	0.670	0.092	0.059	-0.011	-0.277	-0.089	0.001	0.457	-0.408	-0.391	0.612	0.011	0.274	0.320	0.648	0.233	0.113	-0.055	0.238	1507	0.302
50	NEİŞEHİR	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.321	0.412	0.080	0.875	0.177	0.081	0.122	-0.245	-0.071	0.001	0.442	-1.170	-0.569	0.940	-0.264	-0.914	-0.153	0.031	0.041	0.029	-0.040	-0.015	1729	0.336
51	NİĞDE	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.411	0.342	0.100	0.663	0.103	0.008	-0.656	0.022	-0.043	0.000	0.006	-1.091	-0.902	0.783	0.032	-0.063	0.344	0.453	0.534	0.588	0.210	-0.148	1766	0.266
52	ORDU	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.428	0.424	0.214	0.804	0.131	0.098	-0.066	-0.062	0.001	0.464	-1.065	0.062	0.831	-0.047	0.299	0.178	0.246	0.333	0.331	0.307	0.225	0.155	0.095	0.247
53	RİZE	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.386	0.342	0.155	1.227	0.013	0.148	-0.420	0.055	-0.087	0.001	0.200	-1.043	-0.201	0.896	0.064	-0.370	1.041	0.343	0.816	0.424	-0.561	-0.454	931	0.327
54	SİRKİRYA	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.337	0.181	0.334	0.860	0.143	0.032	-0.301	0.194	-0.073	0.001	0.257	-1.031	0.040	0.728	0.005	-0.246	0.783	0.210	0.318	-0.071	-0.142	-0.071	2060	0.256
55	SİĞIRCI	Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.577	0.270	0.199	0.853	0.120	0.035	0.020	-0.107	-0.041	0.000	0.454	-1.054	-0.453	0.533	-0.442	0.495	0.825	1.109	0.786	-0.068	0.023	0.183	2513	0.306
		Prob.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
		Coeff.	0.492	0.446	0.447	0.778	0.031	0.025	0.105	0.107	0.015	0.000	0.100	0.382	0.247	0.153	0.200	0.310	0.325	0.194	0.179	0.144	0.084	0.227	2513	0.306

	SAGLIK	GELIR	SOSYAL HAVYAT	UMUT	YAKINÇEVRE	DEVLET HIZMETLERI	GELIR BASKISI	CINSIYET BASKISI	YAS	YASKARE	CINSIYET	EVLILIGDEN DEGIL	EVLILIGDEN NOTR	DUL BOŞANMIŞ	ÇALIŞAN MENÜN DEĞİL	ÇALIŞAN NOTR	ÇALIŞAN MENÜN	İŞGÜÇÜ DIŞINDA	EĞİTİM	BORÇ	SUÇA MARUZ KALMA	N	R2	
56	SİİRT	Coeff. 0.267 St. E. 0.075	0.219 0.071	0.278 0.076	1.003 0.114	0.248 0.058	0.142 0.031	-0.058 0.233	0.120 0.179	-0.012 0.025	0.000 0.000	0.055 0.000	-1.712 0.495	-0.898 0.436	0.692 0.197	-0.113 0.371	0.438 0.488	1.024 0.294	1.054 0.294	0.190 0.287	-0.124 0.240	1.155 0.169	0.302 0.354	
57	SINOP	Coeff. 0.218 St. E. 0.066	0.355 0.070	0.368 0.079	1.249 0.104	0.223 0.045	0.158 0.032	0.105 0.245	-0.402 0.000	0.001 0.000	0.112 0.430	-0.406 0.557	-0.059 0.970	-0.078 0.007	-0.078 0.796	0.098 0.034	0.147 0.318	0.098 0.608	0.147 0.291	0.098 0.192	-0.156 0.403	-0.196 0.278	1.311 0.440	0.471 0.357
58	SIVAS	Coeff. 0.461 St. E. 0.053	0.277 0.051	0.338 0.071	0.799 0.030	0.118 0.023	-0.110 0.017	-0.217 0.018	-0.061 0.000	0.001 0.000	0.440 0.109	-0.890 0.396	-0.232 0.269	-0.742 0.162	-0.473 0.243	0.390 0.318	0.069 0.359	0.608 0.279	0.366 0.213	0.069 0.213	-0.069 0.147	-0.137 0.095	2019 0.238	0.357 0.309
59	TEKİRDAĞ	Coeff. 0.462 St. E. 0.043	0.356 0.039	0.294 0.038	0.754 0.057	0.090 0.021	-0.012 0.116	-0.115 0.146	-0.100 0.000	0.000 0.000	0.212 0.081	-1.064 0.344	-0.065 0.344	0.138 0.121	0.305 0.169	0.052 0.237	-0.028 0.071	0.449 0.003	0.554 0.013	0.262 0.003	-0.207 0.109	-0.242 0.073	3.401 0.170	0.309 0.153
60	TOKAT	Coeff. 0.359 St. E. 0.060	0.392 0.059	0.176 0.027	0.827 0.044	0.057 0.028	-0.243 0.158	-0.305 0.164	-0.060 0.000	0.001 0.000	0.652 0.118	-1.586 0.484	-0.841 0.366	0.698 0.223	0.077 0.286	0.827 0.286	0.903 0.418	0.013 0.600	0.057 0.248	-0.130 0.292	0.006 0.106	-0.268 0.272	1.564 0.177	0.319 0.338
61	TRABZON	Coeff. 0.319 St. E. 0.066	0.375 0.058	0.301 0.089	0.790 0.036	0.077 0.027	0.144 0.026	-0.231 0.144	-0.087 0.000	0.001 0.000	0.568 0.119	-1.019 0.381	-0.191 0.284	0.176 0.241	0.181 0.251	-0.389 0.379	0.498 0.252	0.523 0.164	0.042 0.844	-0.052 0.214	-0.211 0.160	0.085 0.095	1.717 1.234	0.338 0.363
62	TUNÇELI	Coeff. 0.366 St. E. 0.063	0.213 0.059	0.226 0.084	0.689 0.071	0.054 0.033	-0.394 0.116	-0.084 0.021	0.001 0.000	0.001 0.000	0.308 0.132	-0.453 0.386	0.048 0.400	0.886 0.874	0.022 0.289	-0.121 0.310	0.246 0.194	0.658 0.186	0.526 0.091	0.073 0.080	-0.252 0.041	-0.260 0.075	1.234 0.302	0.363 0.330
63	ŞURFİ	Coeff. 0.443 St. E. 0.050	0.307 0.069	0.288 0.080	0.850 0.054	0.016 0.033	0.118 0.133	0.468 0.000	0.004 0.000	0.001 0.000	0.309 0.136	-1.252 0.316	-0.881 0.427	0.490 0.560	0.525 0.282	0.437 0.329	0.616 0.342	0.148 0.206	0.148 0.184	0.148 0.148	0.148 0.148	0.148 0.148	2.070 0.371	0.330 0.371
64	UŞAK	Coeff. 0.644 St. E. 0.065	0.141 0.061	0.293 0.076	1.298 0.129	0.074 0.034	-0.370 0.194	-0.370 0.194	0.000 0.000	0.000 0.000	0.438 0.114	-0.697 0.476	-0.790 0.421	0.489 0.489	1.048 1.507	1.048 1.507	0.421 0.489	0.292 0.292	0.292 0.292	0.292 0.292	0.169 0.169	0.121 0.121	2.117 0.266	0.340 0.363
65	İYAN	Coeff. 0.431 St. E. 0.043	0.255 0.040	0.200 0.068	0.968 0.140	0.032 0.036	-0.256 -0.339	-0.051 -0.118	0.001 0.000	0.000 0.000	0.370 0.113	-0.827 0.359	-0.312 0.572	-0.044 -0.093	-0.044 -0.015	0.044 0.000	0.054 0.251	0.054 0.163	0.044 0.158	0.044 0.158	-0.049 -0.115	0.073 0.073	2.675 0.267	0.363 0.363
66	YOZGAT	Coeff. 0.457 St. E. 0.054	0.257 0.050	0.235 0.076	0.542 0.044	0.100 0.026	-0.433 0.134	-0.105 0.106	0.004 0.000	0.001 0.000	0.021 0.324	-1.008 0.022	-0.662 0.038	-0.334 0.441	0.813 0.223	0.730 0.014	0.900 0.054	0.068 0.000	0.921 0.000	0.068 0.000	-0.274 0.113	0.748 0.077	1.681 0.302	0.321 0.302
67	ZONGULDAK	Coeff. 0.454 St. E. 0.049	0.367 0.044	0.315 0.042	0.697 0.104	0.004 0.000	0.845 0.440	-0.082 0.451	0.073 0.000	0.000 0.000	0.637 0.088	-0.206 0.307	-0.074 0.140	1.104 0.329	0.341 0.480	0.260 0.188	0.065 0.188	0.000 0.153	0.000 0.079	0.052 0.079	-0.166 0.191	-0.253 0.191	2.728 0.191	0.328 0.191
68	AKSARAY	Coeff. 0.359 St. E. 0.055	0.343 0.050	0.343 0.080	0.812 0.057	0.132 0.024	0.045 0.189	-0.119 0.099	0.001 0.000	0.283 0.119	-0.897 0.384	0.671 0.283	-0.526 0.182	0.602 0.243	0.326 0.363	0.722 0.373	0.530 0.057	0.326 0.038	0.326 0.038	-0.326 0.038	-0.235 0.047	-0.235 0.047	2.096 0.047	0.301 0.047
69	BAIYUR	Coeff. 0.295 St. E. 0.086	0.314 0.080	0.399 0.121	0.906 0.044	0.051 0.044	0.106 0.056	-0.321 0.228	-0.018 0.189	0.000 0.025	0.147 0.176	-0.831 0.456	-0.370 0.370	0.232 0.334	0.485 0.485	0.421 0.421	0.286 0.286	0.266 0.266	0.266 0.266	0.239 0.164	-0.126 0.164	-0.126 0.164	2.266 0.358	0.282 0.358
70	KARAMAN	Coeff. 0.449 St. E. 0.049	0.326 0.049	0.310 0.049	0.727 0.126	0.126 0.004	-0.176 -0.064	0.001 0.001	0.520 0.001	0.520 0.001	-1.024 -0.667	0.969 0.097	0.064 0.064	0.064 0.064	0.064 0.064	0.064 0.064	0.064 0.064	0.064 0.064	0.064 0.064	0.064 0.064	0.064 0.064	0.064 0.064	1.590 0.347	0.303 0.347

		SAĞLIK	GELİR	SOSYAL HAVAT	UMUT	YAKINÇEVRE	DEVLET HİZMETLERİ	GELİR BASKISI	CNSİYET BASKISI	YAŞ	YAŞKARE	CNSİYET	EYLİĞİNDEN DEĞİL	EYLİĞİNDEN NÖTR	EYLİĞİNDEN MEMNUN	DUL BOŞANMIŞ	ÇALIŞAN MENÜN DEĞİL	ÇALIŞAN NÖTR	ÇALIŞAN MENÜN	İŞÇİCİ DİŞİNDA	EĞİTİM	BORÇ	SUÇA MARUZ KALMA	N	Rİ
		St. E. 0.072	0.064	0.104	0.042	0.032	0.198	0.206	0.020	0.000	0.134	-0.417	0.208	0.279	0.390	0.446	0.302	0.303	0.176	0.120	0.327				
		Prob. 0.000	0.000	0.000	0.003	0.000	0.983	0.393	0.002	0.000	0.002	0.000	0.000	0.710	0.869	0.882	0.078	0.060	0.305	0.699	0.289				
71	KIRSEKİLE	Coef. -0.558	0.328	0.299	0.764	0.096	-0.066	-0.275	-0.060	0.001	0.388	-1.239	-1.256	-0.481	-0.405	-0.240	0.863	0.865	0.395	-0.289	-0.135	1682	0.301		
		St. E. 0.069	0.062	0.064	0.102	0.030	0.223	0.192	0.023	0.000	0.139	-0.587	-0.478	0.228	0.282	0.401	0.543	0.325	0.161	0.181	0.140	0.302			
		Prob. 0.000	0.000	0.000	0.001	0.025	0.767	0.151	0.008	0.002	0.005	0.009	0.035	0.151	0.548	0.169	0.008	0.006	0.030	0.039	0.039	0.654			
72	BATMAN	Coef. 0.436	0.367	0.333	0.639	0.031	-0.004	-0.267	-0.219	-0.083	0.001	-0.283	-1.768	-0.123	0.550	0.071	-0.543	-0.358	-0.164	0.275	0.019	-0.020	-0.046	1658	0.311
		St. E. 0.055	0.054	0.053	0.083	0.030	0.021	0.154	0.020	0.000	0.140	-0.386	-0.300	0.156	0.282	0.281	0.359	0.210	0.178	0.195	0.102	0.206			
		Prob. 0.000	0.000	0.000	0.000	0.001	0.865	0.082	0.101	0.000	0.044	0.000	0.681	0.000	0.801	0.053	0.520	0.434	0.124	0.922	0.841	0.823			
73	SIRNİK	Coef. 0.235	0.158	0.233	0.769	0.088	0.053	-0.247	-0.037	-0.024	0.000	-0.005	-1.671	-0.442	0.615	-0.404	0.094	0.778	0.317	0.524	-0.052	-0.340	-0.220	1480	0.239
		St. E. 0.073	0.064	0.072	0.110	0.047	0.029	0.219	0.182	0.024	0.000	0.181	0.378	0.257	0.187	0.310	0.359	0.453	0.253	0.237	0.252	0.127	0.381		
		Prob. 0.001	0.014	0.000	0.000	0.059	0.066	0.259	0.255	0.310	0.315	0.980	0.000	0.124	0.001	0.192	0.794	0.086	0.214	0.170	0.837	0.007	0.864		
74	BARIN	Coef. 0.385	0.338	0.191	0.775	0.071	-0.059	-0.202	-0.087	-0.070	0.001	0.509	-1.456	-0.002	0.852	0.530	0.675	1.100	1.142	1.076	0.427	-0.410	-0.131	1509	0.279
		St. E. 0.084	0.060	0.056	0.069	0.047	0.189	0.021	0.000	0.016	0.497	-0.358	0.201	0.473	0.386	0.432	0.388	0.400	0.488	0.490	0.158	0.158	0.263		
		Prob. 0.000	0.000	0.000	0.000	0.043	0.245	0.169	0.169	0.015	0.000	0.565	0.034	0.256	0.455	0.143	0.323	0.690	0.900	0.900	0.300	0.300	0.380		
75	ARDAHAN	Coef. 0.273	0.332	0.151	0.641	0.144	0.069	0.249	0.177	0.021	0.000	0.138	0.486	0.138	0.208	0.303	0.296	0.314	0.255	0.126	0.580	0.120	0.380	1220	0.333
		St. E. 0.055	0.055	0.055	0.085	0.035	0.024	0.170	0.177	0.021	0.000	0.138	0.486	0.138	0.208	0.303	0.296	0.314	0.255	0.126	0.580	0.120	0.380		
		Prob. 0.000	0.000	0.000	0.000	0.001	0.143	0.125	0.469	0.630	0.000	0.033	0.448	0.028	0.628	0.276	0.725	0.421	0.690	0.999	0.620	0.021	0.021		
76	GÖDR	Coef. 0.326	0.322	0.245	0.630	0.179	0.060	-0.109	-0.081	-0.054	0.001	0.142	-1.249	-0.494	0.423	-0.204	0.271	0.069	0.985	0.720	0.142	0.072	0.218	1005	0.399
		St. E. 0.065	0.066	0.063	0.102	0.043	0.027	0.240	0.187	0.017	0.015	0.533	0.457	0.390	0.230	0.373	0.536	0.287	0.823	0.737	0.155	0.348			
		Prob. 0.000	0.000	0.000	0.000	0.026	0.649	0.002	0.017	0.015	0.000	0.164	0.762	0.539	0.241	0.315	0.548	0.520	0.388	0.385	0.201	0.148	0.394		
77	YILDIZ	Coef. 0.493	0.319	0.366	0.645	0.155	0.064	-0.233	-0.068	0.001	0.208	-0.096	0.534	0.960	0.097	-0.231	-0.302	-0.302	0.361	-0.032	-0.120	0.016	0.130	891	0.360
		St. E. 0.099	0.085	0.087	0.120	0.051	0.037	0.291	0.234	0.028	0.000	0.164	0.762	0.539	0.241	0.315	0.548	0.520	0.388	0.385	0.201	0.148	0.394		
		Prob. 0.000	0.000	0.000	0.000	0.003	0.082	0.424	0.771	0.000	0.000	0.207	0.900	0.322	0.000	0.758	0.673	0.561	0.520	0.353	0.935	0.551	0.920	1645	0.331
78	KARABÜK	Coef. 0.432	0.325	0.163	0.573	0.154	0.136	-0.127	-0.018	-0.115	0.001	0.601	-0.645	-0.420	1.025	0.346	0.130	0.240	0.754	0.771	0.190	0.020	0.137	1645	0.331
		St. E. 0.069	0.059	0.061	0.100	0.041	0.029	0.180	0.115	0.022	0.000	0.118	0.507	0.363	0.200	0.266	0.397	0.390	0.297	0.295	0.151	0.090	0.209	0.853	0.667
		Prob. 0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.480	0.876	0.000	0.000	0.000	0.203	0.247	0.000	0.192	0.743	0.538	0.011	0.009	0.209	0.853	0.667			
79	KİLİS	Coef. 0.359	0.322	0.216	0.893	0.148	0.038	0.182	-0.378	-0.092	0.001	0.119	-0.819	-0.418	0.978	0.274	0.049	0.790	0.638	0.544	0.380	-0.221	0.345	1050	0.349
		St. E. 0.072	0.066	0.072	0.104	0.044	0.033	0.270	-0.172	0.022	0.000	0.159	-0.478	-0.437	0.231	0.327	0.441	0.535	0.376	0.367	0.240	0.150	0.342		
		Prob. 0.000	0.000	0.003	0.000	0.001	0.249	0.500	0.028	0.000	0.456	0.087	0.338	0.000	0.402	0.911	0.139	0.089	0.138	0.114	0.140	0.491			
80	OSMANIYE	Coef. 0.363	0.348	0.237	0.903	-0.049	0.101	-0.339	0.211	-0.075	0.001	0.230	-0.989	0.178	1.256	0.582	0.044	0.118	0.510	0.522	0.266	-0.164	0.291	1781	0.386
		St. E. 0.051	0.047	0.047	0.074	0.033	0.022	0.142	0.185	0.019	0.000	0.117	0.443	0.289	0.183	0.257	0.282	0.323	0.218	0.210	0.166	0.104	0.267		
		Prob. 0.000	0.000	0.000	0.000	0.141	0.000	0.017	0.254	0.000	0.049	0.026	0.538	0.000	0.024	0.875	0.714	0.019	0.013	0.110	0.117	0.276			
81	DUZCE	Coef. 0.248	0.247	0.173	0.595	0.126	0.003	-0.142	0.189	-0.057	0.001	0.261	-0.277	0.320	0.712	-0.351	0.237	0.145	0.439	0.230	-0.111	-0.137	-0.318	1671	0.222
		St. E. 0.059	0.068	0.073	0.082	0.038	0.022	0.104	0.081	0.020	0.000	0.122	0.330	0.445	0.194	0.265	0.259	0.369	0.208	0.188	0.195	0.158	0.357		
		Prob. 0.000	0.000	0.017	0.000	0.001	0.898	0.169	0.020	0.005	0.011	0.032	0.401	0.472	0.000	0.186	0.360	0.693	0.035	0.221	0.571	0.388	0.373		

Kaynakça

- Agresti, Alan (2007), An Introduction to Categorical Data Analysis (Newyork: Wiley)
- Akış, Öznur (2015), "Bir refah göstergesi olarak Türkiye'de mutluluğun mekânsal dağılışı" *Türk Coğrafya Dergisi*, 65: 69-76.
- Alesina, Alberto, Rafael Di Tella ve Robert MacCulloch (2004), "Inequality and happiness: are Europeans and Americans different?" *Journal of Public Economics*, 88(9): 2009-2042.
- Binswanger, Mathias (2006), "Why does income growth fail to make us happier? Searching for the treadmills behind the paradox of happiness" *The Journal of Socio-Economics*, 35: 366-381.
- Brown, Sarah, Karl Taylor ve Stephen W. Price (2005), "Debt and Distress: Evaluating the Psychological Cost of Credit" *Journal of Economic Psychology*, 26: 642-63.
- Bülbül, Şahamet ve Selay Giray (2011), "Sosyodemografik Özellikler ile Mutluluk Algısı Arasındaki İlişki Yapısının Analizi" *Ege Akademik Bakış*, 11: 113-123.
- Caner, Asena (2016), "Happiness and Life Satisfaction in Turkey in Recent Years" *Social Indicators Research*, 127:361-399.
- Chen, Shuai ve Jan C. van Ours (2017), "Subjective Well-being and Partnership Dynamics; Are Same-sex Relationships Different?", *Center for Economic Research*, CentER Discussion Paper; Vol. 2017-041.
- Clark, Andrew E. ve Andrew J. Oswald (1994), "Unhappiness and unemployment", *The Economic Journal*, 104(424): 648-659.
- Clark, Andrew E., Paul Frijters ve Michael Shields (2008), "Relative Income, Happiness and Utility: An Explanation for the Easterlin Paradox and Other Puzzles" *Journal of Economic Literature*, 46(1): 95-144.
- Çirkin, Zeynep ve Türkmen Göksel (2016), "Mutluluk ve Gelir", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 71(2): 375-400.
- Deaton, Angus (2008), "Income, Health, and Well-Being around the World: Evidence from the Gallup World Poll" *Journal of Economic Perspectives*, 22(2): 53-72.
- Di Cesare, Mariachiara ve Alessia Amori (2006), "Gender and Happiness in Italy" *Population Association of America Annual Meeting*, Los Angeles, CA. <http://paa2006.princeton.edu/papers/60246> (11.12.2017).
- Di Tella, Rafael, Robert J. MacCulloch, ve Andrew Oswald (2006), "The Macroeconomics of Happiness" *Macroeconomics*, 85(4): 809-827.
- Dumludağ, Devrim (2013), "Life Satisfaction and Income Comparison Effects in Turkey" *Social Indicators Research*, 114: 1199-1210.
- Dumludağ, Devrim, Özge Gökdemir ve Selay Giray (2015), "Income Comparison, Collectivism and Life Satisfaction in Turkey" *Quality and Quantity* 50(3): 955-980.
- Easterlin, Richard A. (1973), "Does money buy happiness?" *The Public Interest*, 30: 3-10.
- Easterlin, Richard A. (1974), "Does Economic Growth Improve the Human Lot? Some Empirical Evidence" *Nations and Households in Economic Growth*, 89: 89-125.
- Easterlin, Richard A. (1995), "Will Raising the Incomes of all Increase the Happiness of all?" *Journal of Economic Behavior & Organization*, 27(1): 35-47.
- Easterlin, Richard A. vd. (2010), "The happiness-income paradox revisited" *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 107(52): 22463-22468.

- Eren, Kazım A. ve Ahmet, A. Aşıcı (2016), "The Determinants of Happiness in Turkey: Evidence from City-Level Data" *Journal of Happiness Studies*, 18(3): 647-669.
- Florida, Richard, Charlotta Mellander ve Peter J. Rentfrow (2011), "The Happiness of Cities" *Regional Studies*, 47(4): 613-627.
- Frey, Bruno S. ve Alois Stutzer (2000), "Happiness, Economy and Institutions" *The Economic Journal*, 110(466): 918-938.
- Frey, Bruno S. ve Alois Stutzer (2002), "What Can Economists Learn from Happiness Research?" *Journal of Economic Literature*, 40(2): 402-435.
- Frijters, Paul ve Tony Beatton (2012), "The mystery of the U-shaped Relationship Between Happiness and Age" *Journal of Economic Behavior & Organization*, 82(2):525-542.
- Gerdtham, Ulf-G. ve Magnus Johannesson (2001), "The Relationship between Happiness, Health, and Socio-economic Factors: Results Based on Swedish Microdata" *The Journal of Socio-Economics*, 30(6): 553-557.
- Gorz, Andre (1995), *İktisadi Aklın Eleştirisi* (İstanbul: Ayrıntı Yayınları)
- Graham, Carol ve Soumya Chattopadhyay (2012), "Gender and well-being around the world: Some insights from the economics of happiness" *The Brookings Institution*, University of Chicago, Chicago, USA.
- Hartog, Joop ve Hessel Oosterbeek (1998), "Health, Wealth and Happiness: Why Pursue a Higher Education?" *Economics of Education Review*, 17(3): 245-256.
- Helliwell, John (2003), "How's Life? Combining Individual And National Variables To Explain Subjective Well-Being" *Economic Modelling*, 20(2): 331-360.
- Kahneman, Daniel ve Alan B. Krueger (2006), "Developments in the Measurement of Subjective Well-being" *The Journal of Economic Perspectives*, 20(1), 3-24.
- Lane, Robert E. (2000), *The Loss of Happiness in Market Democracies* (New Haven: Yale University Press).
- Layard, Richard (2005), *Happiness: Lessons from a New Science* (Penguin).
- Leigh, Andrew ve Justin Wolfers (2006), "Happiness and the Human Development Index: Australia is not a Paradox" *Australian Economic Review*, 39(2): 176-184.
- Liu, Xing (2009), "Ordinal Regression Analysis: Fitting the Proportional Odds Model Using Stata, SAS and SPSS", *Journal of Modern Applied Statistical Methods*, 8(2): 632-645.
- McBride, Michael (2001), "Relative-Income Effects on Subjective Well-being in the Cross-section" *Journal of Economic Behavior & Organization*, 45(3): 251-78.
- O'Connell, Ann A. (2006), *Logistic Regression Models for Ordinal Response Variables* (London: Sage Publications).
- Oswald, Andrew J. (1997), "Happiness and Economic Performance" *The Economic Journal*: 107(445): 1815-1831.
- Powdthavee, Nattavudh (2005), "Unhappiness and Crime: Evidence from South Africa" *Economica*, 72(287): 531-547.
- Selim, Sibel (2008), "Life Satisfaction and Happiness in Turkey" *Social Indicators Research*, 88: 531-562.
- Soukiazis, Elias ve Sara Ramos (2016), "The Structure of Subjective Well-Being and Its Determinants: A Micro-Data Study for Portugal" *Social Indicators Research*, 126(3): 1375-99.

- Stutzer, Alois ve Bruno S. Frey (2006), "Does Marriage Make People Happy, or Do Happy People Get Married?" *The Journal of Socio-Economics*, 35(2): 326-347.
- Stutzer, Alois ve Bruno S. Frey (2012), "Recent Developments in the Economics of Happiness: A Selective Overview", IZA DP No: 7078.
- Van der Meer, Peter ve Rudi Wielers (2015) "Happiness, Unemployment and Self-esteem" *Spring Meeting RC28: "Social Inequality, Cohesion and Solidarity*, Tilburg, Hollanda.
- Veenhoven, Ruut ve Devrim Dumludağ (2015), "İktisat ve Mutluluk: Bugün Daha Mutlu muyuz?" Eds. Dumludağ, D. vd., *İktisatta Davranışsal Yaklaşımlar*, 201-230 (Ankara, İmge Kitabevi).